

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**Π.Μ.Σ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ & ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: κ. ΔΕΛΟΥΚΑ - ΙΓΓΛΕΣΗ

Θέμα

*Οι Δημόσιες Συμβάσεις και η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
(ΕΑΑΔΗΣΥ)*

Εκπόνηση: ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2016

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΤΙΜΗΣ
ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ
ΕΛΕΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ την οικογένειά μου για την στήριξη που μου παρείχε και ιδιαίτερα την κατανόηση που έδειξε όλα τα χρόνια των μεταπτυχιακών σπουδών μου στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Ευχαριστώ ιδιαιτέρως τη σεβαστή καθηγήτριά μου κ.Δελούκα-Ιγγλέση που μου έδωσε την ευκαιρία να ασχοληθώ με ένα θέμα τόσο ενδιαφέρον και συνάμα πολύ σημαντικό για εμένα. Επίσης θα ήθελα να τονίσω την ουσιαστική, καθοριστική συμβολή της και την αμέριστη βοήθειά της για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας μου.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	5
Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο 1. Δημόσιες Συμβάσεις.....	7
1.1. Δημόσιες συμβάσεις.....	7
1.2. Γενικοί κανόνες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.....	9
1.2.1 Διαδικασίες.....	9
1.2.2 Ανοικτή διαδικασία.....	10
1.2.3 Κλειστή διαδικασία.....	10
1.2.4 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση.....	10
1.2.5 Σύμπραξη καινοτομίας.....	11
1.2.6 Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.....	12
1.2.7 Ηλεκτρονικές & συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις - Δυναμικά συστήματα αγορών.....	13
1.2.8 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί.....	13

1.2.9 Ηλεκτρονικοί κατάλογοι.....	15
1.3. Εθνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων- ΕΣΗΔΗΣ.....	15
1.3.1 Υποχρέωση χρήσης –Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ.....	15
1.3.2 Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ.....	16
1.3.3 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων ΚΗΜΔΗΣ).....	17
1.4. Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης.....	18
1.4.1 Τεχνικές προδιαγραφές.....	18
1.4.2 Σήματα περιβαλλοντικών κοινωνικών ή άλλων χαρακτηριστικών...	19
1.4.3 Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα.....	19
1.4.4 Εναλλακτικές προσφορές.....	20
1.4.5 Υπεργολαβία.....	20
1.4.6 Υποδιαίρεση συμβάσεων σε τμήματα.....	20
1.4.7 Καθορισμός προθεσμιών.....	20
1.5. Δημοσιότητα και διαφάνεια.....	21
1.5.1 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης.....	21
1.5.2 Προκαταρκτικές προκηρύξεις.....	21
1.5.3 Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο.....	21
1.5.4 Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της σύμβασης.....	21
1.5.5 Τεύχος παρατηρήσεων- Τεύχος τροποποιήσεων.....	22
1.6. Επιλογή των συμμετεχόντων και ανάθεση συμβάσεων.....	23
1.6.1 Εγγυήσεις.....	23
1.6.2 Κριτήρια ποιοτικής επιλογής.....	24
1.6.3 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.....	27
Κεφάλαιο 2. Νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων.....	29
2.1 Ελληνική νομοθεσία.....	29
2.1.1 Κύρια Νομοθετήματα.....	29
2.1.2 Εθνικές Διατάξεις.....	29
2.1.3 Καθεστώς δικαίου των δημοσίων συμβάσεων.....	30
2.1.4 Δικαστικός έλεγχος - Διορθωτικά μέτρα.....	30
2.2 Ευρωπαϊκή Ένωση - κοινοτικό δίκαιο.....	31
2.3 Κατάθεση στην βουλή του νέου σχεδίου νομού για τις δημόσιες συμβάσεις.....	33

2.3.1	Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας με το κοινοτικό δίκαιο.....	33
2.3.2	Οι νέοι όροι για τις δημόσιες συμβάσεις – Τα βασικά σημεία.....	34
2.3.3	Αναλυτικά οι νέες προσαρμογές και βελτιώσεις στις Δημόσιες συμβάσεις.....	36
Κεφάλαιο 3. Περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια.....		41
3.1	Περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια των Δημοσίων Συμβάσεων.....	41
3.2	Δημόσιες συμβάσεις και περιβάλλον.....	41
3.2.1	Περιβαλλοντικά οφέλη.....	43
3.3	Δημόσιες συμβάσεις και κοινωνική πολιτική.....	46
3.4	Δέσμευση της πολιτικής ηγεσίας για τις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες	49
Κεφάλαιο 4. Ενιαία αρχή δημοσίων συμβάσεων.....		51
4.1	Ενιαία ανεξάρτητη αρχή δημοσίων συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).....	51
4.2	Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).....	54
4.3	Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.).....	56
Κεφάλαιο 5. Παράδειγμα μιας διακήρυξης Δημοσίου διαγωνισμού για Δημόσια σύμβαση.....		58
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....		63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		65

Περίληψη

Στην εργασία αυτή θα ασχοληθούμε με τις Δημόσιες δαπάνες και την Ενιαία ανεξάρτητη αρχή δημοσίων συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).

Θα παρουσιαστεί ο **ορισμός και το είδος των Δημοσίων συμβάσεων**, οι αναθέτουσες αρχές (οι Δημόσιοι δηλαδή φορείς) που πραγματοποιούν προμήθειες αγαθών αλλά και υπηρεσιών. Θα παρουσιαστούν τα είδη των συμβάσεων και οι διαφορές ανάλογα με την περίπτωση. Επίσης οι υποχρεώσεις των επιχειρήσεων που επιθυμούν να συμμετέχουν σε δημόσιους διαγωνισμούς έργων καθώς και τα κριτήρια επιλογής τους.

Θα παρουσιαστεί το **Ελληνικό** με τους νόμους, τα διατάγματα και τις αποφάσεις που ισχύουν ή που πρόκειται να ισχύσουν. Παράλληλα εξετάζεται και Ενωσιακό δίκαιο. Άλλωστε, το νομοθετικό μας πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις είναι ενωσιακής προέλευσης. Κατά την διάρκεια της συγγραφής της εργασίας σημειώνεται ότι κατατέθηκε στην Βουλή των Ελλήνων και ψηφίστηκε στις 2 Αυγούστου 2016 το νέο νομοσχέδιο για τις Δημόσιες συμβάσεις που προσαρμόζεται σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις αποφάσεις της Ε.Ε.

Θα αναλυθούν τα **περιβαλλοντικά κριτήρια** και η στροφή που παρουσιάζεται στις πράσινες συμβάσεις με έμφαση τον οικολογικό χαρακτήρα των έργων. Την χρησιμοποίηση δηλαδή προϊόντων φιλικών προς τον περιβάλλον αλλά και υπηρεσίες (εργασίες) οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος.

Ταυτόχρονα με το περιβάλλον θα παρουσιαστούν και οι **κοινωνικές συμβάσεις**, οι συμβάσεις δηλαδή που λαμβάνουν υπ' όψιν τον παράγοντα άνθρωπο, προκειμένου να υπάρξει κοινωνική ανάπτυξη με καταπολέμηση της ανεργίας και την καταπολέμηση της ανισότητας λόγω φύλου, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Στο τέλος της εργασίας θα παρουσιαστεί μια **διακήρυξη δημόσιας σύμβασης** με όλες τις λεπτομέρειες (από την δημοσίευση της αρχικής προκήρυξης μέχρι και την ανάλυση του έργου και των υποχρεώσεων προκειμένου να κατατεθεί στην αναθέτουσα αρχή).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι δημόσιες συμβάσεις που αφορούν όλα τα έργα και τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Δημοσίου αποτελούν έναν σημαντικό οικονομικό τομέα που σε πολλά κράτη αντιστοιχεί σε πολύ μεγάλο ποσοστό του ΑΕΠ. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπολογίζεται σε ποσοστό 16 – 20% του ΑΕΠ, ενώ υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα κράτη μέλη ως προς τους Εθνικούς νόμους τους και την εναρμόνιση με το κοινοτικό δίκαιο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει σε εφαρμογή την ενιαία κοινοτική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις, προκειμένου οικονομικές οντότητες (επιχειρήσεις) από τα Κράτη μέλη της Ε.Ε. να συμμετέχουν ομότιμα στους διαγωνισμούς προμηθειών των κρατών μελών.

Πρόσφατα στην Ελλάδα, στις 2 Αυγούστου του 2016 ψηφίστηκε κατά πλειοψηφία επί της αρχής στο σύνολό του και κατ' άρθρον από την Ολομέλεια το σχέδιο νόμου του υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού **«Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών»**, με το οποίο ρυθμίζεται το κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο για την κατάρτιση των δημοσίων συμβάσεων. Είναι πάντως αξιοσημείωτο ότι το ελληνικό νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που ρυθμίζουν την σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ανάλογα είτε με το είδος της αναθέτουσας αρχής (κεντρική κυβέρνηση/τοπική αυτοδιοίκηση), είτε το είδος της σύμβασης (έργα/προμήθειες/υπηρεσίες) είτε ακόμη και τον κλάδο της αγοράς (υγεία/άμυνα/πληροφορική κ.ο.κ.). Η διάσπαση αυτή του νομικού πλαισίου δημιουργεί σύγχυση, τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς που αξιολογούν την πιθανότητα συμμετοχής σε ένα διαγωνισμό, και συχνά οδηγεί στον αποκλεισμό υποψηφίων ή προσφερόντων για τυπικά σφάλματα, τα οποία κατά κανόνα οφείλονται στο μεγάλο αριθμό κανονιστικών ρυθμίσεων. Επιπλέον, οι νομοθετικές διατάξεις τροποποιούνται συχνά, χωρίς να λαμβάνεται μέριμνα για την

σταδιακή οριζόντια ομογενοποίησή τους, προκαλώντας κατά τον τρόπο αυτό, πρόσθετη ανασφάλεια δικαίου και πολυπλοκότητα¹.

Οι Δημόσιες συμβάσεις διαδραματίζουν βασικό ρόλο σε ορισμένους τομείς (κατασκευή δημοσίων έργων, η ενέργεια, οι περιβαλλοντικές επεμβάσεις, η βιομηχανία, οι τηλεπικοινωνίες, οι δημόσιες μεταφορές, ο αμυντικός τομέας κ.α.) Πολλές φορές η ύπαρξη πολύπλοκων εθνικών νόμων και διαταγμάτων δημιουργούσε έλλειψη ανοικτού και αποτελεσματικού ανταγωνισμού και αυτό συνιστούσε αύξηση του κόστους για τις αναθέτουσες αρχές και την παρεμπόδιση, σε ορισμένους καίριους κλάδους, της ανάπτυξης της ανταγωνιστικότητας.²

Η εφαρμογή του νέου κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου στις χώρες μέλη της Ε.Ε. στις Δημόσιες συμβάσεις (συγκεκριμένα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και του ελεύθερου ανταγωνισμού) πιστεύεται ότι θα διασφαλίσει ορθότερη κατανομή των οικονομικών πόρων και κονδυλίων και υψηλότερης ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών λόγω του πιο δίκαιο και μεγαλύτερου ανταγωνισμού των επιχειρήσεων.

Η προτίμηση στις επιχειρήσεις για παράδειγμα με τις καλύτερες περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις πέρα των οικονομικών στοιχείων ενθαρρύνει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών εταιρειών (οι οποίες έτσι έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν το μέγεθος τους και να αναπτύξουν υποκαταστήματά, αλλά το κυριότερο να κάνουν επενδύσεις στο κράτος μέλος που διενεργεί έναν διαγωνισμό δημόσιας σύμβασης).

Πολλά κράτη επιλέγουν να κρατήσουν ορισμένους Εθνικούς νόμους και διατάγματα που αφορούν ευαίσθητους τομείς όπως η Άμυνα, η Ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες αν και τις περισσότερες φορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπερισχύουν οι Κοινοτικοί κανόνες.

Η Ενιαία ανεξάρτητη αρχή δημοσίων συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) είναι η ανεξάρτητη αρχή η οποία ελέγχει όλες τις διαδικασίες Δημοσίων Δαπανών στην

¹ Βλ. Στ. Κουρή, *Ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα του ελληνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων: Μελλοντικές προοπτικές, Πειραιϊκή Νομολογία, 2013, τ. 1.*

² Βερβενιώτης Π. – Βερβενιώτη Μ. *Ο προσδιορισμός της προθεσμίας υποβολής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής κατά το κοινοτικό δίκαιο και η προστασία των υποψηφίων, 2/2009, σελ.31*

Ελλάδα. Η ΕΑΑΔΗΣΥ, ιδρύθηκε το 2011 και ενεργοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2012. Σύμφωνα με το άρθρο 1 ν. 4013/2011, σκοπός της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. είναι η ανάπτυξη και προαγωγή της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, η διασφάλιση της διαφάνειας, αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημόσιων συμβάσεων προς το εθνικό και ευρωπαϊκό δίκαιο, η διαρκής βελτίωση του νομικού πλαισίου των δημόσιων συμβάσεων, καθώς και ο έλεγχος της τήρησής του από τα δημόσια όργανα και τις αναθέτουσες αρχές.

Η Αρχή αποτελεί συλλογικό όργανο, συγκροτούμενο από μέλη που διαθέτουν ειδική εμπειρία στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και απολαμβάνουν προσωπική ανεξαρτησία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η Αρχή δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλη ανεξάρτητη ή διοικητική αρχή, υπόκειται στον έλεγχο της Βουλής σύμφωνα με το άρθρο 138Α του Κανονισμού της (Ν.4013/2011 αρ.1) και τα Μέλη της απολαύουν λειτουργικής ανεξαρτησίας (Ν. 4013/2011 αρ.4).

Κεφάλαιο 1: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

1.1 Δημόσιες συμβάσεις

Ένας από τους μεγαλύτερους οικονομικούς τομείς σε κάθε χώρα είναι οι Δημόσιες συμβάσεις μεταξύ του Κράτους και προμηθευτών. Βασική αρχή στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων είναι η δημιουργία ενός νομικού πλαισίου και των απαραίτητων συνθηκών ανταγωνισμού, ώστε οι δημόσιες συμβάσεις να ανατίθενται χωρίς διακρίσεις και ύποπτες συναλλαγές. Σκοπός είναι η ορθολογική χρήση του δημοσίου χρήματος να επιτυγχάνεται με την επιλογή της καλύτερης προσφοράς, οι δε προμηθευτές να έχουν πρόσβαση σε μία ξεκάθαρη και ανοιχτή διαδικασία η οποία θα προσφέρει σημαντικές δυνατότητες ανταγωνιστικότητας αλλά και οικονομικής ανάπτυξης.³

Δημόσια σύμβαση είναι η σύμβαση με αμοιβή που συνάπτεται εγγράφως μεταξύ ενός ή περισσοτέρων ενδιαφερομένων οικονομικών μονάδων και μιας συμβαλλόμενης Δημόσιας αναθέτουσας αρχής και αφορά αποκλειστικά την προμήθεια αγαθών, την παροχή υπηρεσιών ή ενός ολοκληρωμένου έργου που αποτελείται και από τα δύο.⁴

Συμβαλλόμενα μέρη :

Αναθέτουσα αρχή είναι το ένα συμβαλλόμενο μέρος και πρέπει να είναι οπωσδήποτε φορέας του Κράτους ή Ν.Π.Δ.Δ. – Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. (οργανικό κριτήριο) Δικαιούμενοι συμμετοχής - Προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΣ και άλλες διεθνείς συμφωνίες.

Υποψήφιοι διαγωνιζόμενοι (οικονομικές μονάδες) και σε περίπτωση ενώσεων, τα μέλη αυτών μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα σε:

- Σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- Σε κράτος -μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.),
- Σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ (Ράϊκος, 2014).

³ Γιαννακόπουλος Κ. (2003). *Η αδιαφάνεια που απαιτεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στο κοινοτικό δίκαιο*. Σελ. 87

⁴ Πανάγος Θ. (2009). *Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης των δημοσίων συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα*. Σελ. 31.

1.2 Γενικοί κανόνες σύναψης δημοσίων συμβάσεων

1.2.1 Διαδικασίες

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν:

1. Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες
2. Εφόσον πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, στις συμπράξεις καινοτομίας
3. Στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στον ανταγωνιστικό διάλογο, εφόσον πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, στις ακόλουθες περιπτώσεις και μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204): όσον αφορά έργα εφόσον πληρούνται ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια: α) οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων, β) περιλαμβάνουν σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις, γ) η σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί χωρίς προηγούμενες διαπραγματεύσεις λόγω ειδικών περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ή λόγω των κινδύνων που συνδέονται με αυτά⁵,
4. Οι τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι δυνατόν να προκαθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή με αναφορά σε πρότυπο, ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, κοινή τεχνική προδιαγραφή ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς,
5. Όταν έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές⁶.

⁵http://www.treasury.gov.cy/treasury/publicpro/ppro.nsf/dmllegislation_gr/dmllegislation_gr?OpenDocument (Τελευταία πρόσβαση: 3/8/2016).

⁶ Όπως πριν

1.2.2 Ανοικτή διαδικασία.

Στις ανοικτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Το ελάχιστο χρονικό όριο παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 35 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας και μικρής αξίας, ισχύει προθεσμία είκοσι δύο (22) ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ.⁷ Αξίζει να σημειωθεί ότι το Ενωσιακό δίκαιο δεν φαίνεται να επιβάλλει κάποια ιεραρχία μεταξύ των ανοικτών και κλειστών διαγωνιστικών διαδικασιών. Ωστόσο είναι απόλυτα σαφές ότι οι ανοιχτές διαδικασίες προσφέρουν ένα πεδίο ανταγωνισμού και διαφάνειας πολύ ευρύτερου εκείνου των κλειστών διαδικασιών.⁸

1.2.3 Κλειστή διαδικασία

Στις κλειστές διαδικασίες, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής, παρέχοντας όλες τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή. Προσφορά μπορούν να υποβάλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή αφού πρώτα έχει γίνει αξιολόγηση των πληροφοριών που έχουν δώσει στην αναθέτουσα αρχή.

1.2.4 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 26. Στους ανταγωνιστικούς διαλόγους, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής έπειτα από προκήρυξη σύμβασης, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την

⁷ <http://www.hsppa.gr/index.php/m-foreis/m-khmdhs> Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων – ΚΗΜΔΗΣ (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

⁸ Γιαννακόπουλος Κ. (2003). *Η αδιαφάνεια που απαιτεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στο κοινοτικό δίκαιο*. Σελ. 89

ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης. Στο διάλογο μπορούν να συμμετέχουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή, αφού πρώτα έχει γίνει αξιολόγηση των πληροφοριών που έχουν δώσει στην αναθέτουσα αρχή. Οι αναθέτουσες αρχές προβαίνουν, με τους συμμετέχοντες που επιλέγονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 66 έως 86 σε διάλογο, σκοπός του οποίου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες τους. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου αυτού, μπορούν να συζητούν με τους επιλεγέντες συμμετέχοντες όλες τις πτυχές της δημόσιας σύμβασης. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου, οι αναθέτουσες αρχές διασφαλίζουν την ίση αντιμετώπιση όλων των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων.⁹

Αφού ολοκληρωθεί ο διάλογος ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς που παραμένουν πλέον στην διαδικασία, και τους καλούν εντός της χρονικής προθεσμίας που ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, να υποβάλει ο καθένας την τελική προσφορά του, βάσει της ή των λύσεων και βελτιώσεων που υποβλήθηκαν και προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου μεταξύ τους.

1.2.5 Σύμπραξη καινοτομίας

Στις συμπράξεις καινοτομίας, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής έπειτα από προκήρυξη σύμβασης, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή. Στον φάκελο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή:

1. προδιαγράφει την ανάγκη και τις ιδιότητες για ένα καινοτόμο νέο προϊόν, υπηρεσία ή έργο, στο οποίο δεν ανταποκρίνεται ή δεν υπάρχει εκείνη την χρονική περίοδο στην αγορά αγαθών, υπηρεσιών ή έργων.
2. αναγράφει επακριβώς τα στοιχεία της περιγραφής που καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν όλες οι προσφορές των οικονομικών φορέων. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι επαρκώς προσδιορισμένες, ώστε οι οικονομικοί φορείς να είναι σε θέση να προσδιορίσουν τη φύση το εύρος και το οικονομικό κόστος της απαιτούμενης

⁹ Ράϊκος Δ. (2014). *Δημόσιες Συμβάσεις - Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*. Σελ. 287

λύσης για να αποφασίσουν αν θα υποβάλουν αίτηση συμμετοχής στη διαδικασία.¹⁰

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποφασίσει να σχηματίσει τη σύμπραξη καινοτομίας με έναν εταίρο ή με περισσότερους εταίρους που εκτελούν χωριστές δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης. Οι συμβάσεις ανατίθενται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, από πλευράς βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής. Η σύμπραξη καινοτομίας έχει σαν στόχο την ανάπτυξη ενός καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και στην επακόλουθη αγορά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν, υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτονται οι συμφωνηθέντες τεχνικές προδιαγραφές και τα οικονομικά κόστη.

1.2.6 Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων σε οποιαδήποτε από τις εξής περιπτώσεις:

- εάν, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον βέβαια δεν έχουν τροποποιηθεί από την αναθέτουσα αρχή ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης (*ακατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν δεν έχει σχέση με τη σύμβαση και αδυνατεί, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης – ακατάλληλη επίσης θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν για τον οικονομικό φορέα συντρέχει υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή*).
- εάν τα έργα μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα,
- Σε περίπτωση που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή,

¹⁰ Ραΐκος Δ. (2014). *Δημόσιες Συμβάσεις - Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*. Σελ. 288

δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης, είναι εξωγενείς παράγοντες και σε περίπτωση δεν μπορούν να δικαιολογηθούν όταν γίνονται από δική τους ευθύνη.¹¹

1.2.7 Ηλεκτρονικές & συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις - Δυναμικά συστήματα αγορών

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν το δυναμικό σύστημα αγορών για αγορές, των οποίων τα γενικά χαρακτηριστικά στην αγορά ικανοποιούν τις απαιτήσεις τους ακολουθώντας τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας. Οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν προκήρυξη διαγωνισμού, όπου διευκρινίζεται ότι πρόκειται για ένα δυναμικό σύστημα αγορών και διευκρινίζουν στον φάκελο της δημόσιας σύμβασης τη φύση, τα τεχνικά στοιχεία και την εκτιμώμενη ποσότητα που προβλέπεται να προμηθευτούν. Οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν, καθ' όλη την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, τη δυνατότητα σε κάθε οικονομικό φορέα να συμμετάσχει στο σύστημα.

1.2.8 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί

Οι αναθέτουσες αρχές δύναται να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους εμφανίζονται νέες, μειωμένες τιμές που αφορούν ορισμένα στοιχεία ή αγαθά των προσφορών. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, η οποία διεξάγεται έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών:

1. Μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής,

¹¹ Ράϊκος Δ. (2014). *Δημόσιες Συμβάσεις - Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*. Σελ. 250

2. Στις τιμές των στοιχείων και των αγαθών των προσφορών που υπάρχουν στο φάκελο της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση έχει ανακοινωθεί ότι ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής. Προτού να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. Όλοι οι οικονομικοί φορείς που έχουν υποβάλει κατάλληλες προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Η πρόσκληση αναφέρει επίσης το μαθηματικό τύπο βάσει του οποίου καθορίζεται κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, η αυτόματη κατάταξη σε συνάρτηση με τις νέες υποβαλλόμενες τιμές.¹²

Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά καθορίζεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη σχετική στάθμιση του κάθε κριτηρίου που έχει επιλεγεί για τον καθορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Κατά τη διάρκεια του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν συνεχώς και αμέσως σε όλους τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν τις πληροφορίες εκείνες που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Υπάρχει η δυνατότητα εφόσον αυτό έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων, να δίνονται και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Υπάρχει η δυνατότητα επίσης να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. **Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.**¹³

¹² Πανάγος Θ. (2009). *Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης των δημοσίων συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα*. Σελ. 48

¹³ Εγκύκλιος Α.Π. ΠΙ/678/26-03-2013 Λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ).» Αθήνα: ΥΠΑΑΥΜΔ/ ΓΓΕ, 2013

1.2.9 Ηλεκτρονικοί κατάλογοι

Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι καταρτίζονται από τους οικονομικούς φορείς, με σκοπό τη συμμετοχή τους σε μια συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και το υπόδειγμα που καθορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του αρμόδιου Υπουργού που υπάγεται η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για συγκεκριμένα είδη συμβάσεων.¹⁴

1.3 Εθνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων- ΕΣΗΔΗΣ

1.3.1 Υποχρέωση χρήσης –Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ

Το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων - Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. (www.promitheus.gov.gr) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα που αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Γ.Γ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού και μέσω αυτού θα πραγματοποιείται ηλεκτρονικά όλη η διαγωνιστική διαδικασία και η παρακολούθηση μίας δημόσιας σύμβασης με προϋπολογισμό άνω των 60.000 ευρώ άνευ ΦΠΑ (άρθρο 36, ν.4412/2016). Ειδικότερα το σύστημα διαθέτει ήδη λειτουργίες που αφορούν την κατάρτιση και δημοσίευση της διακήρυξης ενός διαγωνισμού, την υποβολή των προσφορών από τους υποψήφιους αναδόχους, την αξιολόγηση και την κατακύρωση της σύμβασης.¹⁵

Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το **ΕΣΗΔΗΣ** σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. Το ΕΣΗΔΗΣ οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα:

¹⁴ Πανάγος Θ. (2009). *Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης των δημοσίων συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα*. Σελ. 50.

¹⁵ www.promitheus.gov.gr Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων - Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. (τελευταία πρόσβαση 3/10/2016)

- στο ν. 3979/2011 και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την υπ' αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- στο Π.Δ. 25/2014. Στις συμβάσεις επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,03% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό της κράτησης παρακρατείται κατά την πρώτη πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα στο όνομα και για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών.

1.3.2 Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ

Το επίπεδο ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ¹⁶ πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει:

Να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οικονομικούς φορείς, οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης.

Οι χρήστες να αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται.

Να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 150/2001.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονισθεί ότι πρέπει να τηρούνται αυστηρά όλοι οι κανόνες ασφαλείας των ηλεκτρονικών συναλλαγών, καθώς στην Ελλάδα οι

¹⁶ Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, www.eaadhsy.gr - (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Δημόσιες υπηρεσίες δεν έχουν ένα κοινό πληροφοριακό σύστημα, ούτε τα ίδια επίπεδα ασφαλείας.

1.3.3 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων («ΚΗΜΔΗΣ»)¹⁷ του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις των Βιβλίων Ι και ΙΙ οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικώς ή με ηλεκτρονικά μέσα από αναθέτουσες αρχές, αναθέτοντες φορείς και κεντρικές αρχές αγορών, εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται από τις αναθέτουσες αρχές, τους αναθέτοντες φορείς και τις κεντρικές αρχές αγορών όλα τα ηλεκτρονικά στοιχεία των ακόλουθων σταδίων:

1. των εγκεκριμένων αιτημάτων, ήτοι των αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης ή/και των αποφάσεων αρμοδίου οργάνου για τη δέσμευση πίστωσης,
2. των προκηρύξεων και της διακήρυξης,
3. της απόφασης ανάθεσης ή κατακύρωσης,
4. της γνωστοποίησης σύμβασης και της σύμβασης και
5. κάθε εντολής πληρωμής.

Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώριση τους σε αυτό. Η καταχώριση δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και η αναφορά του ΑΔΑΜ, αποτελούν στοιχεία της κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη αριθμού ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται και την παράγραφο 2 του άρθρου 91 του ν. 4270/2014. Η δημοσίευση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ αντικαθιστά την υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

¹⁷ Εγκύκλιος Α.Π. Π1/678/26-03-2013 Λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).» Αθήνα: ΥΠΑΑΥΜΔ/ ΓΓΕ, 2013

1.4. Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης

Οι Δημόσιες αναθέτουσες αρχές καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι, συντάσσοντας και σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό «**Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης**». Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης» συγκροτείται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής, έτσι ώστε να καλύπτει όλα τα εξελικτικά στάδια και τις διοικητικές πράξεις για την υλοποίηση του έργου, από τον προγραμματισμό και την εκπόνηση των μελετών μέχρι και τη θέση σε λειτουργία του έργου και περιέχει τρεις (3) υποφακέλους:

1. τον Υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού¹⁸,
2. τον Υποφάκελο της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης και
3. τον Υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης.

Όλα τα στοιχεία του «**Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης**» καταχωρούνται υποχρεωτικά και σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων οι οποίες τηρούνται στην Γενική Γραμματεία Υποδομών.¹⁹

1.4.1 Τεχνικές προδιαγραφές

Οι τεχνικές προδιαγραφές με την μορφή παρατημάτων παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων και τα ακριβή χαρακτηριστικά των αγαθών. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών καθορίζεται ακριβώς το είδος και η χρονική διάρκεια της υπηρεσίας. Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να

¹⁸ <http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=6864> Άρθρο 43 – Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης (ενσωμάτωση άρθρων 83 παρ. 6 και 84 παρ. 2 οδηγίας 2014/24/ΕΕ) (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

¹⁹ Βαρδακαστάνης Κ. (2016). *Περιβάλλον: Δημόσιες συμβάσεις : Διαγράμματα, σχόλια, νομολογία, υποδείγματα*. Σελ. 77

είναι αναλυτικές και να εξασφαλίζουν τις πληροφορίες που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς προκειμένου να προχωρήσουν στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης και δεν έχουν σκοπό τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό²⁰.

1.4.2 Σήματα περιβαλλοντικών κοινωνικών ή άλλων χαρακτηριστικών.

Όταν οι Δημόσιες αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν διακηρύξεις συμβάσεων που προτίθενται να επιλέξουν αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με συγκεκριμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν, υπό προϋποθέσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο, συγκεκριμένο σήμα (διεθνώς αναγνωρισμένο) ως αποδεικτικό στοιχείο ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά ανταποκρίνονται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά.

1.4.3 Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στον διαγωνισμό μιας δημόσιας σύμβασης, να προσκομίζουν εκθέσεις δοκιμών, από οργανισμό αξιολόγησης, ή πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από τέτοιον οργανισμό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης στις απαιτήσεις ή τα κριτήρια που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης. Για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, αρμόδιοι οργανισμοί είναι :

- η ανώνυμη εταιρεία «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης» (ΕΛΟΤ Α.Α.).
- η ανώνυμη εταιρεία «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης» (ΕΣΥΔ Α.Ε.) (Ράϊκος, 2014).

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να δέχονται και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, εκτός από αυτά, όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στα πιστοποιητικά ή στις

²⁰ <http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=6864> Άρθρο 43 – Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης (ενσωμάτωση άρθρων 83 παρ. 6 και 84 παρ. 2 οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

εκθέσεις δοκιμών που αναφέρονται στην παράγραφο ή δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό τους όρους ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας και ότι ο ίδιος αποδεικνύει ότι τα προς ανάθεση έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις ή τα κριτήρια που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

1.4.4 Εναλλακτικές προσφορές.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίσουν στην αρχική διακήρυξη σύμβασης ότι επιτρέπεται ή ακόμη και απαιτείται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές.

1.4.5 Υπεργολαβία.

Στην διακήρυξη της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται ο ίδιος να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει για το συγκεκριμένο μέρος του έργου.

1.4.6 Υποδιαίρεση συμβάσεων σε τμήματα

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να αναθέτουν μια σύμβαση υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων (ειδικά όταν πρόκειται για σύνθετα έργα που εμπλέκονται ενδιαφερόμενοι με εντελώς διαφορετική φύση εργασιών) και μπορούν να καθορίζουν το μέγεθος και το αντικείμενο των τμημάτων αυτών προκειμένου να πετύχουν το καλύτερο τελικό αποτέλεσμα αλλά και τον έλεγχο της διαδικασίας.

1.4.7 Καθορισμός προθεσμιών

Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη την πολυπλοκότητα του έργου αλλά και της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την σωστή προετοιμασία των προσφορών, υπό την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται

στον Νόμο. Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να αυξηθεί το χρονικό περιθώριο εφόσον συντρέχουν κάποιοι συγκεκριμένοι λόγοι²¹.

1.5 Δημοσιότητα και διαφάνεια

1.5.1 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Για συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, είναι η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας, ως χρόνος έναρξης είναι η ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ²².

1.5.2 Προκαταρκτικές προκηρύξεις

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να γνωστοποιούν τις προθέσεις τους για τις σχεδιαζόμενες δημόσιες συμβάσεις δημοσιεύοντας προκαταρκτική προκήρυξη προκειμένου να υπάρξει επιπλέον χρόνος για την έρευνα της αγοράς και την αρτιότερη προετοιμασία από τους οικονομικούς φορείς.

1.5.3 Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

Οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν τις προκηρύξεις και διακηρύξεις και τις αποφάσεις ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ανεξάρτητα της διαδικασίας ανάθεσης αυτών στο ΚΗΜΔΗΣ και στην ιστοσελίδα τους, εφόσον διαθέτουν. Οι προκηρύξεις και διακηρύξεις δημοσίων συμβάσεων της παραγράφου 1 πρέπει να φέρουν **Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ**.²³

²¹ <http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=6864> Άρθρο 43 – Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης (ενσωμάτωση άρθρων 83 παρ. 6 και 84 παρ. 2 οδηγίας 2014/24/ΕΕ) (τελευταία πρόσβαση 26/7/2016)

²² Όπως πριν

²³ <http://www.hsppa.gr/index.php/m-foreis/m-khmdhs> Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων – ΚΗΜΔΗΣ (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

1.5.4 Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της σύμβασης

Οι αναθέτουσες αρχές είναι υποχρεωμένες να προσφέρουν απεριόριστη, πλήρη, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης (σε μορφή αρχείων κειμένου ή PDF) από την ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης ή την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Το άρθρο δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας και στις δημόσιες συμβάσεις μικρής αξίας (Πανάγος, 2009).

1.5.5 Τεύχος παρατηρήσεων- Τεύχος τροποποιήσεων

Με τη δημοσίευση της διακήρυξης της σύμβασης μπορεί να ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσκαλεί τους οικονομικούς φορείς που θα λάβουν μέρος στο συγκεκριμένο διαγωνισμό, προκειμένου να προβούν σε παρουσίαση του προς ανάθεση έργου και σε σχετική διαβούλευση με τους υπεύθυνους, σε καθορισμένο τόπο και σε συγκεκριμένη ημερομηνία και ώρα, τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής. Εντός δέκα (10) ημερών από την ως άνω παρουσίαση, κάθε ενδιαφερόμενος, μπορεί να υποβάλει τεύχος παρατηρήσεων για το έργο, την τεχνική μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης, οικονομικά και συμβατικά. Με το τεύχος παρατηρήσεων θα σχολιάζεται η ορθότητα της λύσης, το εφικτό της κατασκευής και θα επισημαίνονται τυχόν σφάλματα στο τεχνικό - οικονομικό ή στο συμβατικό μέρος.

24

Η υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής αξιολογεί τα συμπεράσματα της διαβούλευσης και τα τεύχη παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν και η προϊσταμένη αρχή προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Προχωρεί στη δημοπρασία του έργου σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διακήρυξη, εφόσον διαπιστωθεί η έλλειψη παρατηρήσεων ή εκτιμηθούν ως μη σωστές οι υποβληθείσες παρατηρήσεις.
2. Εκδίδει **τεύχος τροποποιήσεων** της διακήρυξης ή και λοιπών άλλων εγγράφων της σύμβασης, εντός πέντε (5) ημερών από τη λήξη της

²⁴ Πανάγος Θ. (2009). *Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης των δημοσίων συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα*. Σελ. 81

ημερομηνίας υποβολής των τευχών παρατηρήσεων από τους οικονομικούς φορείς, εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη σοβαρών σφαλμάτων ή ελλείψεων στα τεύχη δημοπράτησης. Το τεύχος τροποποιήσεων κοινοποιείται με απόδειξη σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν τα τεύχη δημοπράτησης, προκειμένου να τηρηθούν οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Στο τεύχος τροποποιήσεων περιλαμβάνονται οι νέες απαιτήσεις για το έργο, καθώς και ρητή πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενες, προκειμένου να υποβάλουν τις προσφορές τους ή να συμπληρώσουν -τροποποιήσουν τις τυχόν υποβληθείσες προσφορές τους, σύμφωνα με τις νέες αυτές απαιτήσεις.

25

3. Δύναται να ανακαλέσει την διακήρυξη του διαγωνισμού, εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη σοβαρών σφαλμάτων ή ελλείψεων σε οποιοδήποτε στοιχείο των εγγράφων της σύμβασης, τα οποία δεν δύναται να καλυφθούν ή να διορθωθούν με την έκδοση του τευχούς τροποποιήσεων. Στη συνέχεια, δημοσιεύει σε νέα διακήρυξη δημοπράτησης του έργου, διορθώνοντας τα σφάλματα και τις ελλείψεις που καταγράφηκαν.

1.6. Επιλογή των συμμετεχόντων και ανάθεση συμβάσεων

1.6.1 Εγγυήσεις

Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στον διαγωνισμό να προσκομίσουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων:

1. «**Εγγύηση συμμετοχής**», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε Ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση. Η απόφαση

²⁵ Ράϊκος Δ. (2014). *Δημόσιες Συμβάσεις - Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*. Αθήνα: Σάκκουλα. Σελ. 278

κατάπτωσης της εγγύησης συμμετοχής, εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου.

2. «**Εγγύηση καλής εκτέλεσης**», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό έως 5% επί της αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ. Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.²⁶
3. «**Εγγύηση προκαταβολής**» στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής, ισόποση με την προκαταβολή. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «Εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η προσκόμιση τέτοιας εγγύησης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. Οι εγγυήσεις εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα και από το Ε.Τ.Α.Α. - Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις οι οποίες ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες (Ράϊκος 2014)

1.6.2 Κριτήρια ποιοτικής επιλογής

Λόγοι αποκλεισμού.

Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα από τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης όταν αποδεικνύουν ότι υπάρχει εις βάρος αυτού του οικονομικού φορέα τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση για:

- Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,

²⁶ Γέροντας Α. (2009). *Δίκαιο δημοσίων έργων. Η διοικητική σύμβαση - Ανάθεση - Εκτέλεση - Δικαστική προστασία.* (κατά το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο). Σελ. 122

- Δωροδοκία,
- Απάτη,
- Εγκλήματα συνδεδεμένα με τρομοκρατικές δραστηριότητες,
- Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας,
- Παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων.

Η υποχρέωση αποκλεισμού του οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Επιπλέον, αποκλείεται οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν α) έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική απόφαση με ισχύ δεδικασμένου ή διοικητική απόφαση με δεσμευτική ισχύ, β) έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Ο αποκλεισμός παύει να εφαρμόζεται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:²⁷

1. Εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου,
2. Εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις

²⁷ Γέροντας Α. (2009). *Δίκαιο δημοσίων έργων. Η διοικητική σύμβαση - Ανάθεση - Εκτέλεση - Δικαστική προστασία*. (κατά το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο). Σελ. 163

3. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού·
4. Εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα·
5. Εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα·
6. Εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρές ή επαναλαμβανόμενες πλημμέλειες κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις·
7. Εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα σχετικά δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 73, ή η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα εάν αυτές μπορούν να αποδείξουν, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά του. Ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοούνται ιδίως τα αδικήματα του Αγορανομικού Κώδικα, που σχετίζονται με την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του οικονομικού φορέα, της

υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας.²⁸

1.6.3 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις

Σε περίπτωση που στο πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης μίας δημόσιας σύμβασης διαπιστωθεί ότι συντρέχει στο πρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ένας από τους ανωτέρω λόγους αποκλεισμού και ο οικονομικός φορέας δεν λάβει μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του μπορεί να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από την συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και για εύλογο χρονικό διάστημα.²⁹

Η περίοδος αποκλεισμού καθορίζεται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, και ανέρχεται το πολύ σε πέντε (5) έτη. Ο αποκλεισμός επιβάλλεται, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται κατόπιν προτάσεως της αναθέτουσας αρχής που διαπιστώνει την συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Πριν από την έκδοση της απόφασης περί αποκλεισμού ορισμένου οικονομικού φορέα, παρέχεται σε αυτόν η δυνατότητα ακροάσεως. Ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων επιφέρει αυτοδίκαια και τον αποκλεισμό του:

1. Από σε εξέλιξη διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και
2. Από μελλοντικές ή σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών ή συμβάσεων παραχώρησης για ίσο χρονικό διάστημα.
(Βαρδασκάνης, 2016)

²⁸ *Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων*, www.eaadhsy.gr (Πρόσβαση 3/8/2016)

²⁹ Ράϊκος Δ. (2014). *Δημόσιες Συμβάσεις - Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*. Σελ. 334

Κεφάλαιο 2. Νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων

2.1 Ελληνική νομοθεσία

2.1.1 Βασικά Νομοθετήματα

Τα κύρια νομοθετήματα που διέπουν το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα παρατίθενται παρακάτω. Οι Οδηγίες 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναλύονται στο επόμενο κεφάλαιο. Ο νέος νόμος που ψηφίστηκε στην Βουλή, Νόμος 4412/2016 (ΦΕΚ Α' 147/08-08-2016) είναι ήδη νόμος του κράτους από τις 2.8.2016.³⁰

- Ν. 4281/2014 Μέρος Β' «Διατάξεις αρμοδιότητας υπουργείου Ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας. Κανόνες σύναψης δημοσίων συμβάσεων Έργων, προμηθειών και υπηρεσιών». (ΦΕΚ Α' 160/8.8.2014) (βλ. και Ν. 4354/2015 άρθρα 5&1)
- Ν. 3978/2011 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Υπηρεσιών και Προμηθειών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας» (ΦΕΚ Α' 137/16.6.2011)
- Π.Δ. 118/2007 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)» (ΦΕΚ Α' 150/10.7.2007)
- Π.Δ. 59/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των

³⁰ <http://www.eaadhsy.gr/n4412/> Νόμος 4412 (ΦΕΚ Α' 147/08-08-2016) Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) (πρόσβαση 2.10.2016)

ταχυδρομικών υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε» (ΦΕΚ Α'63/16.3.2007)

- Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ Α'64/16.3.2007)
- Ν. 3316/2005 «Ανάθεση και εκτέλεση Δημοσίων Συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'42/22.2.2005)
- Ν. 2286/1995 «Προμήθειες του Δημοσίου Τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ Α'19/1.2.1995)

2.1.2 Άλλες εφαρμοστέες Εθνικές Διατάξεις

Εκτός από τους ελληνικούς κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων για την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ, η ελληνική νομοθεσία περιλαμβάνει σειρά εθνικών διατάξεων που εφαρμόζονται και στις δημόσιες συμβάσεις οι οποίες όμως :

α. Δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νομικού πλαισίου της ΕΕ.

β. Παρέχουν διαδικαστικούς κανόνες, με τη σύσταση φορέων και ιδρυμάτων που συμμετέχουν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων.

γ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις που δεσμεύονται από τους κανόνες της ΕΕ, αλλά μόνο για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τους τελευταίους κανόνες.

Οι εθνικές αυτές διατάξεις, σε οποιαδήποτε μορφή τους δηλαδή ως " Νόμος ", ή " Προεδρικό Διάταγμα " ή " Υπουργική Απόφαση " πρέπει να συμφωνούν με τους κανόνες της ΕΕ, προκειμένου να είναι εκτελεστές στο ελληνικό δίκαιο. (Κίτσος, 2014)

2.1.3 Καθεστώς δικαίου των δημοσίων συμβάσεων

Γενικά

Το Ελληνικό καθεστώς δικαίου των δημοσίων συμβάσεων για τα Δ.Ε., εκτός από τη γενική εφαρμογή του Π.Δ. 60/2007, την εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης Δ.Ε. ευρωπαϊκής διάστασης, περιλαμβάνει επίσης:³¹

1. Εθνικές διατάξεις που επεκτείνουν την εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ για έργα παραχώρησης μη-ευρωπαϊκής διάστασης, καθώς και για τις συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών (οποιασδήποτε αξίας) χωρίς να εμπίπτουν στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ.
2. Εθνικές διατάξεις που διέπουν την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων μη-ευρωπαϊκής διάστασης.

2.1.4 Δικαστικός έλεγχος - Διορθωτικά μέτρα

α) Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ, όπως εφαρμόζεται από το Νόμο 3886/2010 που υφίσταται για τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκή διάσταση, και

β) Ένα εθνικό νομικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις μη-ευρωπαϊκής διάστασης.

Ο Νόμος 3669/10 τέθηκε σε ισχύ το 2008, προκειμένου να κωδικοποιήσει τις διατάξεις πολυάριθμων δημοσίων συμβάσεων που προβλέπονται σε διάφορες

³¹http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α'250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

ελληνικές νομικές πράξεις (νόμους, προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις), οι οποίες είχαν τεθεί σε ισχύ από το 1984 και μετά και ορισμένες από τις οποίες σχετίζονται εξ αποστάσεως με το δίκαιο περί δημοσίων συμβάσεων (Κίτσος, 2014)

2.2 Η Ενωσιακή νομοθεσία

Η Ελλάδα ως μέλος της ΕΕ εναρμονίζεται με το κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων που αποτελεί τμήμα του οικονομικού κοινοτικού δικαίου και δομείται συστηματικά στο πλαίσιο της εκάστοτε ισχύουσας Συνθήκης. Οι πηγές του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων αποτελούνται από εξειδικευμένες Οδηγίες και από τις διατάξεις της ισχύουσας Συνθήκης. Γι' αυτό το λόγο, το ενωσιακό δίκαιο καθιερώνει κοινούς κανόνες δημοσιότητας των διαδικασιών διαγωνισμών, ώστε να καταστεί εφικτή με πλήρη σαφήνεια η ενημέρωση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων που συμμετέχουν στον αντίστοιχο διαγωνισμό και διατυπώνει κοινούς δεσμευτικούς κανόνες, που αναφέρονται στη διαδικασία και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής με σκοπό την ίση και μη διακριτική μεταχείριση των υποψηφίων αναδόχων αλλά και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης και εναρμόνιση στις οδηγίες της Ε.Ε. και οι διαδικασίες συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων αποβλέπει στην εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και, συνεπώς, στην προστασία των συμφερόντων των εγκατεστημένων σε κράτος μέλος επιχειρηματιών, οι οποίοι επιθυμούν να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων είναι εγκατεστημένες σε άλλο.³²

Το βασικό ενωσιακό νομοθετικό πλαίσιο περιλαμβάνει, όπως αναφέρθηκε εισαγωγικά, τις Οδηγίες (βλ. ένθετο σελ. 6). Η κύρια και βασικότερη λειτουργία της διαδικασίας ανάθεσης μιας Δημόσιας σύμβασης είναι η έγκαιρη δημοσίευση της στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στις επίσημες ιστοσελίδες των Δημοσίων οργανισμών και στην έντυπη διάθεση της διακήρυξης από τα γραφεία πληροφοριών τους. Σκοπός

³² Γέροντας Α. (2009). *Δίκαιο δημοσίων έργων. Η διοικητική σύμβαση - Ανάθεση - Εκτέλεση - Δικαστική προστασία*. (κατά το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο). Σελ. 107

αυτής της λειτουργίας είναι γνωστοποίηση της σε όσο τον δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις με αποτέλεσμα τη διαφάνεια και την υγιή ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Με την όσο τον δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή ενδιαφερομένων υποβάλλονται περισσότερες προσφορές μέσα από τις οποίες θα επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από τεχνό-οικονομική άποψη.

Επίσης το ενωσιακό δίκαιο προβλέπει ότι οι Δημόσιες υπηρεσίες που δημοσιεύουν προκηρύξεις ανάθεσης έργων, **είναι υποχρεωμένες να ορίζουν προθεσμίες επαρκείς για την προετοιμασία των φακέλων υποβολής από τους διαγωνιζόμενους και στη συνέχεια να καθορίζονται επακριβώς οι ημερομηνίες υποβολής προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής και ενστάσεων επί της διαδικασίας.** Οι επαρκείς αυτές προθεσμίες προσφέρουν την απαραίτητη ασφάλεια και εξασφαλίζουν στους ενδιαφερομένους τον χρόνο προκειμένου να προετοιμάσουν τις προσφορές τους, να εκτιμήσουν τις υποχρεώσεις και τους συναφείς με την εκτέλεση της σύμβασης κινδύνους και να διαμορφώσουν την προσφορά τους ενώ παράλληλα αποφεύγεται να καθορίζουν οι αναθέτουσες υπηρεσίες μικρές προθεσμίες, ώστε να αποτρέπεται η συμμετοχή επιχειρήσεων και οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.³³

Η ανάγκη για διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες μιας Δημόσιας σύμβασης έργου, οδήγησαν τους νομοθέτες στην μη υιοθέτηση ενός ενιαίου και αποκλειστικού τύπου διαδικασίας ανάθεσης των συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών αλλά σε μια ευρεία επιλογή διαδικασιών. Έτσι υπάρχουν διάφοροι τύποι διαδικασιών για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων όπως :

1. ανοικτή διαδικασία,
2. κλειστή διαδικασία,
3. ο ανταγωνιστικός διάλογος,
4. οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση
5. συμπράξεις καινοτομίες, (βλ. και σελ. επί της ανά χειράς μελέτης).

³³ Σύστημα Πληροφοριών για τις Ευρωπαϊκές Δημόσιες Προμήθειες (SIMAP), <http://simap.europa.eu> (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Η τελευταία διαδικασία εισήχθη με το άρθρο 31 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ενώ με το άρθρο 40 αυτής δίνεται η δυνατότητα των «προκαταρτικών διαβουλεύσεων» με την αγορά. Μπορούν δηλαδή οι Δημόσιες αναθέτουσες αρχές, πριν ξεκινήσουν την διαδικασία δημοσίευσης μιας διακήρυξης σύμβασης έργου, να κάνουν έρευνα και επαφές να καταρτίζουν απαιτήσεις για τις προμήθειες π.χ. των υλικών ή την δυνατότητα μεταφοράς τους, να ερευνούν δηλαδή όλες τις δυνατές παραμέτρους που θα βοηθήσουν και στην πιο ολοκληρωμένη έκδοση των προδιαγραφών και των απαιτήσεων μιας διακήρυξης, ενέργεια που βοηθάει και τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. **Για την διαδικασία αυτή οι Δημόσιες αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων ή αρχών ή συμμετεχόντων της αγοράς προκειμένου να ολοκληρώσουν τις απαιτήσεις και προδιαγραφές τα διακήρυξης της σύμβασης** (Γέροντας, 2009)

Το Ευρωπαϊκό δίκαιο δεν επιβάλλει άμεσα κάποια συγκεκριμένη διαδικασία καθώς θεωρείται ότι κάτι τέτοιο θα δημιουργούσε προβλήματα στον ελεύθερο ανταγωνισμό, και δεν θα ανταποκρινόταν στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς. Βέβαια είναι σαφές ότι οι ανοιχτές διαδικασίες προσφέρουν εκ της φύσεως τους, τον υγιή ανταγωνισμό και την διαφάνεια σε σχέση με τις κλειστές διαδικασίες.³⁴

Σε πολλά κράτη μέλη της Ε.Ε. όπως και στην Ελλάδα λειτουργούν ακόμη οι νόμοι και οι κατευθυντήριες οδηγίες των κρατών ενώ μερικά από αυτά δεν έχουν περάσει από τα κοινοβούλια τους κοινοτικούς νόμους. Οι δημόσιες συμβάσεις είναι πολύπλοκες από την φύση τους και υπάρχει διχογνωμία όσον αφορά την εφαρμογή μιας ξεκάθαρης και πρότυπης διαδικασίας η οποία θα ήταν κοινή σε όλη την Ε.Ε. αλλά και στα κράτη μέλη. Αυτό ως ένα σημείο είναι μη εφικτό διότι υπάρχουν Δημόσιες συμβάσεις έργων και προμηθειών που απαιτείται διαφορετική αντιμετώπιση (στρατιωτικές συμβάσεις) ή συμβάσεις που απαιτούν άμεση εφαρμογή (αντιμετώπιση καταστροφών) κ.α.

2.3 Κατάθεση στην βουλή του νέου σχεδίου νόμου για τις δημόσιες συμβάσεις

2.3.1 Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας με το κοινοτικό δίκαιο

³⁴ Σύστημα Πληροφοριών για τις Ευρωπαϊκές Δημόσιες Προμήθειες (SIMAP), <http://simap.europa.eu> (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Στις 21.7.2016 κατατέθηκε στη Βουλή από το υπουργείο Οικονομίας το σχέδιο νόμου που αφορά στην προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις νέες κοινοτικές οδηγίες που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 28/3/2014, και συγκεκριμένα στην ενσωμάτωση των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ, για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, 2014/24/ΕΕ (L94), για τις δημόσιες συμβάσεις (στον κλασσικό τομέα) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και 2014/25/ΕΕ για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών.³⁵

2.3.2 Οι νέοι όροι για τις δημόσιες συμβάσεις – Τα βασικά σημεία

Η πολιτική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και η αναθεώρηση των σχετικών Οδηγιών εντάχθηκε σε συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό των δημοσίων συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτέλεσε μία από τις δώδεκα δράσεις προτεραιότητας της πράξης για την ενιαία αγορά που δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2011. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκαν, τον Ιανουάριο του 2014, και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 28/3/2014, οι τρεις νέες οδηγίες:

- *Οδηγία 2014/23/ΕΕ (L94), για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών (για πρώτη φορά χωριστή οδηγία για τις παραχωρήσεις).*
- *Οδηγία 2014/24/ΕΕ (L94), για τις δημόσιες συμβάσεις (στον κλασσικό τομέα) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και*
- *Οδηγία 2014/25/ΕΕ (L94), για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΟΚΩ) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.*

³⁵ http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α' 250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Αναλυτικά το νέο νομοσχέδιο αφορά στην ενσωμάτωση των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ και έχει ως σκοπό: ³⁶

- Την απλούστευση και την ευελιξία των κανόνων και των διαδικασιών.
- Την ευρεία και, σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, την καθολική χρήση των ηλεκτρονικών μέσων ως τρόπου επικοινωνίας στις δημόσιες συμβάσεις.
- Την περικοπή του διοικητικής γραφειοκρατίας λόγω των πολλών απαιτούμενων δικαιολογητικών από τους οικονομικούς φορείς, γεγονός πράγμα που θα διευκολύνει την διαδικασία – ειδικά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις
- Τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών (μείωση προθεσμιών για υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, ευελιξία στη διάκριση μεταξύ της επιλογής των προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, αναθεώρηση και διευκρίνιση λόγων αποκλεισμού υποψηφίων και προσφερόντων, δυνατότητα "αυτοκάθαρσης", διατάξεις για την τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους)
- Τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις: Η πρόσβαση θα διευκολυνθεί και θα ενισχυθεί με μέτρα με τα οποία μειώνονται οι επιβαρύνσεις και με κίνητρα για την υποδιαίρεση σε τμήματα των μεγάλων συμβάσεων, τον περιορισμό των απαιτήσεων οικονομικής επιφάνειας για την υποβολή προσφοράς (μπορούν να συμμετέχουν πλέον και επιχειρήσεις που έχουν μικρές οφειλές στην εφορία και στα ασφαλιστικά ταμεία, ενώ θα υπάρχει πρόβλεψη δυνατότητας για την άμεση πληρωμή υπεργολάβων
- Διευκόλυνση για καλύτερη ποιοτική και στρατηγική χρήση των δημόσιων συμβάσεων με τη οποία θα συνεκτιμούνται σε μεγάλο βαθμό τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, είτε πρόκειται για το κόστος του κύκλου ζωής του έργου, είτε με την ένταξη ευάλωτων και ευπαθών κοινωνικά ομάδων του πληθυσμού καθώς την ενίσχυση της καινοτομίας (Γέροντας, 2009).

³⁶ http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α' 250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

- Υιοθέτηση ειδικού πλαισίου για τις κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες του Δημοσίου λόγω των εξειδικευμένων κατευθύνσεων που έχουν.³⁷
- Την εισαγωγή βελτιώσεων στις υπάρχουσες εγγυήσεις για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων, ευνοιοκρατίας και διαφθοράς, ώστε να διασφαλιστεί μεγαλύτερη ακεραιότητα διαδικασιών των διαγωνισμών, λαμβάνοντας υπόψη και την ταχύτητα εξελισσόμενη οικονομία.
- Την εισαγωγή υποχρεώσεων και κανόνων για την καλή διακυβέρνηση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων (εποπτεία, παρακολούθηση, υλοποίηση και έλεγχος δημοσίων συμβάσεων, υποστήριξη αναθετουσών αρχών και οικονομικών φορέων, στατιστικές αναφορές και διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών της Ένωσης μέσω του Συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI).

2.3.3 Αναλυτικά οι νέες προσαρμογές και βελτιώσεις στις Δημόσιες συμβάσεις.

Ευρεία χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληροφορικής και επικοινωνιών που θα απλουστεύουν σε μεγάλο βαθμό τη δημοσίευση των δημοσίων συμβάσεων και θα ενισχύουν την αποτελεσματικότητα και διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, ενισχύονται περισσότερο οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις καθώς το **Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)**, που σήμερα λειτουργεί για τους διαγωνισμούς των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, προβλέπεται ότι ως ενιαία ηλεκτρονική πλατφόρμα θα υποστηρίζει το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων άνω των 60.000 ευρώ, δηλαδή και των έργων και των μελετών, με την σταδιακή υποχρεωτική χρήση του μέχρι την Άνοιξη του 2017. Παράλληλα αναπτύσσονται και επεκτείνονται οι δυνατότητες η σύνδεση του Ηλεκτρονικού συστήματος με άλλα ηλεκτρονικά/πληροφοριακά συστήματα των Δημόσιων υπηρεσιών με σκοπό την

³⁷ Βαρδακαστάνης Κ. (2016). *Περιβάλλον: Δημόσιες συμβάσεις : Διαγράμματα, σχόλια, νομολογία, υποδείγματα*. Αθήνα : Νομική Βιβλιοθήκη.

επιτάχυνση και απλοποίηση των διαδικασιών και τη μείωση των διοικητικών βαρών και της γραφειοκρατίας.³⁸

Υιοθετούνται νέοι τρόποι ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων μέσω του ανταγωνιστικού διαλόγου και της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση.

Εισάγεται το δυναμικό σύστημα αγορών ως μια εξ ολοκλήρου ηλεκτρονική διαδικασία μέσω της οποίας επιτρέπεται στις Αναθέτουσες Δημόσιες Αρχές να εξασφαλίζουν ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα πληροφοριών και εκτίμησης προσφορών και να εξασφαλίζουν με αυτό τον τρόπο την καλύτερη δυνατή χρησιμοποίηση των δημοσίων πόρων, αυξάνοντας τον ανταγωνισμό και την ανάπτυξη των υγιών επιχειρήσεων.

Θεσμοθετείται η διαδικασία για ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μέσω ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, στους οποίους θα παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών και αναπτύσσονται νέες ηλεκτρονικές τεχνικές αγορών, όπως είναι οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι, οι οποίοι συμβάλλουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και στον εξορθολογισμό των δημοσίων συμβάσεων, εξοικονομώντας χρόνο και χρήματα.

Απλουστεύεται και βελτιώνεται η καταγραφή των τεχνικών προδιαγραφών έτσι ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον μέσω της θέσπισης διαφανών και πιο ποιοτικών κριτηρίων.

Σημαντικό σημείο του νέου νομοσχεδίου είναι η μείωση του διοικητικού φόρτου των αναθετουσών αρχών αλλά και τις γραφειοκρατίας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς Δημοσίων συμβάσεων, από την ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής, με τη χρήση του **Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης**, το οποίο αποτελείται επικαιροποιημένη υπεύθυνη δήλωση, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν οι δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη προς όφελος τόσο των

³⁸ http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α'250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 26/7/2016)

αναθετουσών αρχών όσο και των οικονομικών φορέων και γίνεται υποχρεωτική η χρήση του **e- Certis**, ηλεκτρονικού συστήματος, με απώτερο σκοπό την διευκόλυνση της ανταλλαγής πιστοποιητικών και άλλων αποδεικτικών εγγράφων.³⁹

Οι χρονικές προθεσμίες για την υποβολή των προσφορών μειώνονται με σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών, παρέχοντας όμως ικανό χρονικό περιθώριο στους οικονομικούς φορείς να καταρτίσουν και να υποβάλουν την προσφορά τους. Για παράδειγμα, η προθεσμία των 52 ημερών για την υποβολή της προσφοράς σε ανοικτό διαγωνισμό που υπήρχε μειώνεται στις 35 ημέρες, με δυνατότητα να μειωθεί σε 30, όταν οι προσφορές υποβάλλονται ηλεκτρονικά, ή σε 15 ημέρες όταν έχει προηγηθεί προκαταρκτική προκήρυξη, ενώ διατηρείται και η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής σε περίπτωση επείγουσας κατάστασης, καταλλήλως τεκμηριωμένη, να ορίζει ελάχιστη προθεσμία που δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης. Επίσης, στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία ανέρχεται σε 22 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης στο **ΚΗΜΔΗΣ** ενώ στο συνοπτικό διαγωνισμό, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε 12 ημέρες από την ως άνω ημερομηνία.

Εντάσσονται περιβαλλοντικές, κοινωνικές και εργατικές απαιτήσεις στις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου διενεργείται στα ενδεδειγμένα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης κατά την εφαρμογή των κριτηρίων που διέπουν την επιλογή των αναδόχων και κατά την εφαρμογή των κριτηρίων αποκλεισμού. Επίσης κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το

³⁹http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α'250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου.⁴⁰

Γίνεται πιο ελαστική η αντιμετώπιση ειδικά μικρών επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς Δημοσίων συμβάσεων και για να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός, η θέσπιση για πρώτη φορά της δυνατότητα μη αποκλεισμού από διαγωνιστική διαδικασία οικονομικού φορέα, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί, ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται, σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής προσφοράς. Ο οικονομικός φορέας που έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν αποκλείεται από τη διαγωνιστική διαδικασία είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.⁴¹

Παρέχεται η δυνατότητα στις Δημόσιες αναθέτουσες αρχές να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα, υπό ειδικότερους όρους, το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίας σε: (α) Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια (β) Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης (γ) Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης και δ) κάθε άλλο οικονομικό φορέα που έχει ως κύριο σκοπό, δυνάμει του καταστατικού του, την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη ατόμων με αναπηρία ή ευπαθών κοινωνικά ατόμων

Δίνεται άμεση προτεραιότητα στην δημιουργία κεντρικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων, Ειδικότερα, για την καλύτερη και πιο επαγγελματική διαχείριση των διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων, δημιουργούνται **Κεντρικές Αρχές Αγορών,**

⁴⁰ Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, www.eaadhsy.gr (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

⁴¹ http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α' 250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 26/7/2016)

με στόχο την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και τη μείωση του κόστους συναλλαγής. Ως Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών, με αρμοδιότητα τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, το συντονισμό, καθώς και την παροχή συγκεντρωτικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών α) η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων με αρμοδιότητα σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, β) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων & Προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου & Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού, με αρμοδιότητα σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και λοιπών υπηρεσιών και γ) η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας του Υπουργείου Υγείας με αρμοδιότητα σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και λοιπών υπηρεσιών στον τομέα της υγείας. Επίσης ενισχύεται η σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο, η διάρκεια των οποίων δεν υπερβαίνει τα (4) τέσσερα έτη, εκτός ειδικών περιπτώσεων, δικαιολογημένων, ιδίως λόγω του αντικειμένου τους.⁴²

Προκρίνεται η διαίρεση των μεγάλων δημοσίων συμβάσεων σε τμήματα με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής των ΜΜΕ. Ειδικότερα, οι Κεντρικές Αρχές Αγορών διαιρούν υποχρεωτικά τις συμβάσεις που αναθέτουν σε χωριστά τμήματα, καθορίζοντας το μέγεθος και το αντικείμενο των τμημάτων αυτών. Ενώ, οι λοιπές αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να αναθέτουν μια σύμβαση υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων ενώ υποχρεούνται να αναφέρουν τους βασικούς λόγους της απόφασής τους να μην διαιρέσουν μία σύμβαση σε τμήματα.

Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις

Ειδικότερα, σκοπός είναι η ενσωμάτωση της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, σχετικά με την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης καθώς και η υιοθέτηση εθνικών ρυθμίσεων, εφαρμοστικών της οδηγίας, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ενιαίο και

⁴² *Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων*, www.eaadhsy.gr (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

πλήρες νομοθετικό πλαίσιο για την ρύθμιση της ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης.⁴³

Κεφάλαιο 3. Περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια

3.1 Περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια των Δημόσιων Συμβάσεων

ΟΙ κυβερνήσεις με την επιλογές τους στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών αντιλήφθηκαν την μεγάλη επίδραση στην οικονομία και το περιβάλλον. Το γεγονός αυτό οδήγησε πολλές κυβερνήσεις να ξεκινήσουν να λαμβάνουν υπόψη εκτός από το οικονομικό σκέλος και την πράσινη ανάπτυξη στις προμήθειες τους. Εισηγάγαν σαν δυναμική συνισταμένη την περιβαλλοντική προστασία και τον περιορισμό των περιβαλλοντικών βλαβών έτσι ώστε οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις να μπορούν να αποτελέσουν μοχλό καινοτόμου ανάπτυξης στην αγορά δημιουργώντας την ανάγκη για φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα (European Commission, 2011).

Με αυτό τον τρόπο δημιούργησαν κίνητρα στη βιομηχανία και στις επιχειρήσεις για την σχεδίαση και ανάπτυξη οικολογικών προϊόντων και υπηρεσιών, ειδικά σε τομείς όπου ο δημόσιος τομέας έχει σημαντικό μερίδιο αγοράς αλλά ταυτόχρονα και κοινωνικής ωφέλειας. Τομείς όπως η Υγεία (Νοσοκομεία – φάρμακα), Δημόσια έργα (Δρόμοι – γέφυρες – κτίρια – κ.α. με σημαντικές περιβαλλοντολογικές συνισταμένες) Δημόσιες συγκοινωνίες, Εκπαίδευση, όπου η ευαισθησία των πολιτών είναι ιδιαίτερα αυξημένη (European Commission, 2011).

⁴³ Σύστημα Πληροφοριών για τις Ευρωπαϊκές Δημόσιες Προμήθειες (SIMAP), <http://simap.europa.eu> (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

3.2 Δημόσιες συμβάσεις και περιβάλλον. ⁴⁴

Η περιβαλλοντική πολιτική επί πολλά χρόνια δεν αντιμετωπιζόταν με την πρέπουσα προσοχή και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ενωσιακό δίκαιο των συμβάσεων δεν περιείχε δεσμευτικές διατάξεις για την επιλογή κυρίως υλικών τα οποία να πληρούσαν περιβαλλοντικές προϋποθέσεις. Σε πολλές δημόσιες συμβάσεις υπολογιζόταν το βραχυπρόθεσμο κέρδος ειδικά στην κατασκευή μεγάλων κατασκευαστικών έργων. Μακροπρόθεσμα όμως οι αναγκαίες πρόσθετες επεμβάσεις και οι εργασίες, ή η εγκατάλειψη ολόκληρων έργων, λόγω σύνθετων προβλημάτων στην μόλυνση της περιοχής, ανέβαζε το συνολικό κόστος του έργου σε δυσανάλογα επίπεδα. Ούτε και η κοινωνική πολιτική αποτελούσε προτεραιότητα, για τις αναθέτουσες αρχές αλλά ειδικά για τις επιχειρήσεις που αναλάμβαναν δημόσιες συμβάσεις. Μετά όμως τα τεράστια προβλήματα που προέκυψαν στην προστασία του περιβάλλοντος και την συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση, που δημιουργούσε μεγάλο αριθμό οικονομικά αποκλεισμένων πολιτών, έχουν ενσωματωθεί περιβαλλοντικές και κοινωνικές παράμετροι στις δημόσιες συμβάσεις, παράμετροι που κρίνονται με απόλυτη προτεραιότητα στην ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης. (βλ. COM(2004) 274 τελική EEC333, και οδηγία 2014/18EK, αιτιολογική σκέψη :

«Η παρούσα οδηγία βασίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως στη νομολογία για τα κριτήρια ανάθεσης, η οποία διασαφηνίζει τις δυνατότητες των αναθετουσών αρχών να ικανοποιούν τις ανάγκες του ενδιαφερόμενου κοινού, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού ή κοινωνικού τομέα, υπό τον όρο ότι τα κριτήρια αυτά συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, δεν παρέχουν απεριόριστη ελευθερία επιλογής στην αναθέτουσα αρχή, μνημονεύονται ρητώς και τηρούν τις θεμελιώδεις αρχές που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 2».

Περαιτέρω αξίζει να τονισθεί ότι η οδηγία 2014/EE ενισχύει ακόμη περισσότερο την διείσδυση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων στην ανάθεση δημοσίων συμβάσεων.

Σε κάθε μέλος κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι δημόσιοι φορείς του είναι μεγάλοι καταναλωτές και υπολογίζεται ότι δαπανούν περίπου το 16 % με 20% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της Ε.Ε. Εάν χρησιμοποιήσουν την αγοραστική

⁴⁴ Παπαστάμου Α. (2014). *Η πράσινη διπλωματία : Διεθνείς σχέσεις και προστασία του περιβάλλοντος*. Σελ. 77

τους αυτή δύναμη με σκοπό να υποστηρίξουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που σέβονται και το περιβάλλον, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην πράσινη ανάπτυξη που είναι πλέον και επίσημη πολιτική της Ε.Ε. Οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως ένα από τα βασικά κριτήρια επιλογής, περιβαλλοντικά - οικολογικές επιλογές και ειδικά σε τομείς όπως ηλεκτρική ενέργεια που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές, η αγορά ενεργειακά αποδοτικών υπολογιστών, η κατασκευή και η βελτίωση ακόμη ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων, εξοπλισμό γραφείων από οικολογικά υλικά ή ξυλεία που προστατεύει το περιβάλλον, ανακυκλώσιμο χαρτί, ηλεκτρικά αυτοκίνητα, μέσα μαζικής μεταφοράς φιλικά προς το περιβάλλον, συστήματα κλιματισμού που συμμορφώνονται με περιβαλλοντικές λύσεις προηγμένης τεχνολογίας, κατασκευές δημοσίων έργων με πρωταρχικό σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικά του υδροφόρου Ορίζοντα.⁴⁵

Οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν να αποτελέσουν το παράδειγμα και να κατευθύνουν και να επηρεάσουν την αγορά προς την βελτίωση και αλλαγή ειδικά των αγαθών αλλά και των υπηρεσιών. Με την επιλογή όπου είναι δυνατόν οικολογικών συμβάσεων, οι δημόσιες αναθέτουσες αρχές μπορούν να παρέχουν στη βιομηχανία κίνητρα για την ανάπτυξη οικολογικών τεχνολογιών και κατ' επέκταση οικολογικών προϊόντων. Σε ορισμένους τομείς προϊόντων, έργων και υπηρεσιών, ο αντίκτυπος στο περιβάλλον μπορεί να είναι εξαιρετικά σημαντικός, λόγω του ότι οι Δημόσιες αναθέτουσες αρχές καλύπτουν ένα μεγάλο μερίδιο της αγοράς (ηλεκτρικές συσκευές, σε υπολογιστές, σε ενεργειακά αποδοτικά κτίρια, στα Δημόσια μέσα συγκοινωνιών και ειδικά στα κατασκευαστικά έργα και σε πολλές άλλες προμήθειες) (Παππά, 2015).

3.2.1 Περιβαλλοντικά οφέλη.

⁴⁵ *Να σημειωθεί εδώ ότι τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα άρχισε η αντικατάσταση των σωλήνων που χρησιμοποιούνται για το πόσιμο νερό καθώς κρίθηκαν ακατάλληλοι και μεγάλης παλαιότητας, μαζί με πλήθος άλλων κατασκευών ειδικά στους Δήμους της Χώρας. Η συμβάσεις που γίνονται είτε για νέα έργα, είτε για βελτίωση των παλιών πρέπει να έχουν σαν κύριο κριτήριο την αγορά οικολογικών αγαθών, φιλικά στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.*

Ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές και προϊόντα.

Τα τελευταία χρόνια έγινε αντιληπτό ότι η περιβαλλοντική πολιτική καθιερώθηκε στην συνείδηση των Ευρωπαίων πολιτών και μέσα από ομάδες, οργανώσεις και άρθρα στα ΜΜΕ πολλοί πολίτες οργανώνονται και απαιτούν οικολογικά προϊόντα και υπηρεσίες. Η κίνηση αυτή άρχισε να γίνεται και επιβεβλημένη λόγω της τεράστιας συγκέντρωσης “ **τεχνολογικών σκουπιδιών** ” τα οποία συσσωρεύονται πλέον επικίνδυνα. Η αλματώδης τεχνολογική εξέλιξη της τελευταίας δεκαετίας και η δραματική μείωση του “ **ωφέλιμου κύκλου ζωής** ” των ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών καταναλωτικών αγαθών, μετατρέπει **πραγματικά ή τεχνητά** τις συσκευές απηρχαιωμένες σε μικρό χρονικό διάστημα. Οι καταναλωτές αλλάζουν τις συσκευές τους πολύ γρήγορα με αποτέλεσμα εκατομμύρια ηλεκτρικών συσκευών, Ηλεκτρονικών υπολογιστών, κινητών τηλεφώνων και “**αξεσουάρ**” δημιουργούν βουνά **επικίνδυνων σκουπιδιών** για την υγεία των ανθρώπων αλλά και την χλωρίδα και την πανίδα κάθε περιοχής.

Αυτά τα τεχνολογικά σκουπίδια ήρθαν να προστεθούν στους εκατομμύρια τόνους επικίνδυνων υλικών που για πολλά χρόνια οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν και στο τέλος πετούσαν ανεξέλεγκτα είτε αδιαφορώντας είτε χωρίς να γνωρίζουν τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τους ίδιους αλλά και για τις επόμενες γενιές. Δημιουργήθηκε έτσι η έννοια της **αιεφόρου ανάπτυξης**, ανάπτυξη δηλαδή που ανταποκρίνεται στις τρέχουσες σημερινές ανάγκες αλλά ταυτόχρονα χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να προστατευθούν από τις σημερινές επιλογές και να έχουν την δυνατότητα να ικανοποιήσουν και τις δικές τους ανάγκες. Λαμβάνονται υπόψη πλέον, περιβαλλοντικοί παράγοντες (παράλληλα με οικονομικά και κοινωνικά θέματα).⁴⁶

Οι υδατικοί πόροι

Η διαχείριση και η προστασία των υδατικών πόρων, το οποίο σήμερα τείνει να αναδειχθεί σε μείζον περιβαλλοντικό και πολιτικό πρόβλημα αποτελεί επίσης πρωταρχική πολιτική. Στην Ελλάδα η μεγάλη διαφοροποίηση στις κλιματικές και γεωγραφικές συνθήκες δημιουργούν πολλές φορές ελλείψεις σε πολλές περιοχές στη

⁴⁶ *Η αιεφόρος ανάπτυξη είναι πρωτίστως μία διαδικασία οικονομικής και κοινωνικής μεταβολής, της οποίας βασικό στοιχείο είναι η θεώρηση των πόρων στο σύνολο τους ως μη ελεύθερων αγαθών, που απαιτούν συνετή διαχείριση, για την αποφυγή της κατασπατάλησης και τελικά της εξάντλησής τους.*

διάθεση νερού για όλες τις βασικές χρήσεις και σε άλλες περιοχές έχουμε καταστροφές από τις μεγάλες ποσότητες νερού που αδυνατεί να απορροφήσει η γη λόγω κυρίως των επεμβάσεων του ανθρώπου στην φύση με τις κακοτεχνίες και την αλόγιστη κατασκευή έργων. Οι διαγωνισμοί δημοσίων συμβάσεων για έργα που αφορούν ή επεμβαίνουν στους υδάτινους πόρους απαιτούν και πρέπει να απαιτούν υψηλά περιβαλλοντικά κριτήρια.

Τα απόβλητα

Ένα άλλο σημαντικό περιβαλλοντικό ζήτημα που συνδέεται άμεσα με την υγεία και τείνει να μετατραπεί σε “ ανεξέλεγκτη οικολογική βόμβα ” είναι η **διαχείριση των αποβλήτων**. Στην Ελλάδα με τις 3.500 και πλέον τοποθεσίες ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων, η αδυναμία αντιμετώπισης του προβλήματος έχει επηρεάσει δραματικά εκτός από την υγεία και άλλους τομείς της οικονομίας, όπως ο τουρισμός. Δημιουργείται η επείγουσα ανάγκη για μια συντονισμένη δράση για την αντιμετώπιση των αποβλήτων και εδώ οι Δημόσιες αναθέτουσες αρχές (ειδικά οι Δήμοι που υπάγονται οι περιοχές απόθεσης απορριμμάτων (χωματερές όπως έχουν επικρατήσει να αναφέρονται).⁴⁷

Λόγω της ευαισθησίας της κοινής γνώμης αλλά και την παραδοχή ότι τα περιβαλλοντικά και οικολογικά κριτήρια είναι και πολύ πιο οικονομικά μακροπρόθεσμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συγχρηματοδοτήσει ένα ερευνητικό έργο που ονομάζεται **Relief**⁴⁸ με σκοπό την επιστημονική αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών οφελών, αν υιοθετηθούν εκτεταμένα σε όλη την ΕΕ οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις.

Τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας ήταν αποκαλυπτικά.

⁴⁷ Βαρδακαστάνης Κ. (2016). *Περιβάλλον: Δημόσιες συμβάσεις : Διαγράμματα, σχόλια, νομολογία, υποδείγματα*. Σελ. 190

⁴⁸ <https://relief-project.eu/> (τελευταία πρόσβαση 26.7.2016)

Αν όλες οι δημόσιες αναθέτουσες αρχές στην Ε.Ε. απαιτούσαν οικολογική ηλεκτρική ενέργεια, αυτό θα εξασφάλιζε εξοικονόμηση της τάξης των 60 εκατ. τόνων CO₂, που αντιστοιχεί στο 18 % της δέσμευσης για μείωση των αερίων του φαινομένου θερμοκηπίου της ΕΕ σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο. Η ίδια εξοικονόμηση θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί αν οι δημόσιες αναθέτουσες αρχές είχαν σαν κύρια πολιτική την κατασκευή υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας.

Αν όλες οι δημόσιες αναθέτουσες αρχές στην Ε.Ε. απαιτούσαν ενεργειακά αποδοτικότερους υπολογιστές, (Τα τεχνικά στοιχεία είναι διαθέσιμα) το αποτέλεσμα θα ήταν η εξοικονόμηση 830.000 τόνων CO₂.

Αν όλες οι ευρωπαϊκές δημόσιες αναθέτουσες αρχές τάσσονταν υπέρ των αποδοτικών υδραυλικών εγκαταστάσεων (Σωληνώσεις - βρύσες - τουαλέτες - μπάνια – κολυμβητήρια στα Δημόσια κτίρια και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, θα μειωνόταν η κατανάλωση νερού κατά 200 εκατομμύρια τόνους (που ισοδυναμεί με το 0,6 % της συνολικής οικιακής κατανάλωσης στην Ε.Ε.).

3.3 Δημόσιες συμβάσεις και κοινωνική πολιτική⁴⁹

Ως «κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις» νοούνται οι πράξεις σύναψης συμβάσεων που λαμβάνουν υπόψη μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κοινωνικές πτυχές: ευκαιρίες απασχόλησης, αξιοπρεπής εργασία, συμμόρφωση με κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα, κοινωνική ένταξη (περιλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες), ίσες ευκαιρίες, σχεδιασμός της προσβασιμότητας για όλους, συνεκτίμηση των κριτηρίων αειφορίας, περιλαμβανομένων θεμάτων ηθικού εμπορίου και ευρύτερη εκούσια συμμόρφωση με την εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ), ενώ παράλληλα τηρούνται οι αρχές που εμπεριέχονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη ΕΕ) και στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις. Οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις μπορούν να είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και για την επίτευξη των κοινωνικών στόχων της

⁴⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=327> PROGRESS programme (2007-2013) – πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη (2007-2013). (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

ΕΕ (και των Κρατών Μελών). Οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών πτυχών, οι οποίες μπορούν να λαμβάνονται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές στο κατάλληλο στάδιο της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων. Οι κοινωνικές πτυχές μπορούν να συνδυάζονται με τις οικολογικές πτυχές σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αειφορία των δημόσιων συμβάσεων.

Για να υποστηρίξουν τις κοινωνικές πολιτικές τους, οι αναθέτουσες αρχές διαθέτουν πολλούς τρόπους για να λάβουν υπόψη τις κοινωνικές πτυχές στις δημόσιες συμβάσεις. Ένας μη διεξοδικός κατάλογος παραδειγμάτων κοινωνικών πτυχών που ενδεχομένως έχουν συνάφεια με τις δημόσιες συμβάσεις, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις θεμελιώδεις αρχές της Συνθήκης ΕΕ, παρατίθεται ακολούθως. Ωστόσο, πολλές κοινωνικές πτυχές, ανάλογα με το είδος τους, μπορούν να συμπεριληφθούν μόνο σε ορισμένα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων.⁵⁰

Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποφασίζουν κατά περίπτωση ποιες κοινωνικές πτυχές έχουν συνάφεια με τη σύναψη συμβάσεων, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασής τους και τους στόχους τους. Οι ακόλουθες κοινωνικές πτυχές μπορεί να έχουν σημασία για τη σύναψη συμβάσεων:

- Προώθηση «ευκαιριών απασχόλησης», για παράδειγμα:
- προώθηση της απασχόλησης των νέων,
- προώθηση της ισόρροπης εκπροσώπησης ανδρών και γυναικών (π.χ. ισορροπία επαγγελματικής/οικογενειακής ζωής, καταπολέμηση του τομεακού και επαγγελματικού διαχωρισμού, κ.λπ.),
- προώθηση ευκαιριών απασχόλησης για τους μακροχρόνια άνεργους και για ηλικιωμένους εργαζομένους,
- πολιτικές διαφορετικότητας και ευκαιρίες απασχόλησης για πρόσωπα από ομάδες που μειονεκτούν ιδιαίτερα (π.χ. μετανάστες εργαζόμενοι, εθνοτικές

⁵⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=327> PROGRESS programme (2007-2013) – πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη (2007-2013). (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

μειονότητες, θρησκευτικές μειονότητες, άτομα με χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις, κ.λπ.),

- προώθηση ευκαιριών απασχόλησης για άτομα με αναπηρίες, περιλαμβανομένων ευκαιριών μέσω προσιτών εργασιακών περιβαλλόντων για όλους.

Προώθηση της «αξιοπρεπούς εργασίας»

Αυτή η καθολικά αποδεκτή έννοια βασίζεται στην πεποίθηση ότι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα στην παραγωγική απασχόληση σε συνθήκες ελευθερίας, ισότητας, ασφάλειας και ανθρώπινης αξιοπρέπειας. (Ράϊκος 2014)

Τέσσερα εξίσου σημαντικά και αλληλοεξαρτώμενα στοιχεία συγκροτούν την Ατζέντα για την Αξιοπρεπή Εργασία: το δικαίωμα στην παραγωγική και ελεύθερα επιλεγόμενη εργασία, θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα στην εργασία, απασχόληση που παρέχει αξιοπρεπές εισόδημα καθώς και κοινωνική προστασία και κοινωνικός διάλογος. Η ισότητα των φύλων και η καταπολέμηση των διακρίσεων θεωρούνται διακλαδικά θέματα στην Ατζέντα για την Αξιοπρεπή Εργασία. Στο πλαίσιο των κοινωνικά υπεύθυνων δημοσίων συμβάσεων, ορισμένα θέματα μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, όπως:

- συμμόρφωση με βασικούς κανόνες εργασίας,
- αξιοπρεπής αμοιβή,
- υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας,
- κοινωνικός διάλογος,
- πρόσβαση στην εκπαίδευση,
- ισόρροπη εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών και αποφυγή των διακρίσεων,
- πρόσβαση σε βασική κοινωνική προστασία.

Προώθηση της συμμόρφωσης με «κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα», όπως:

- Συμμόρφωση με εθνικούς νόμους και συλλογικές συμβάσεις που συμφωνούν με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Συμμόρφωση με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, περιλαμβανομένης της αρχής της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας και προώθησης της ισότητας των φύλων,
- Συμμόρφωση με τους νόμους για την υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας,
- Κατάργηση των διακρίσεων για άλλες αιτίες (**ηλικία, αναπηρία, φυλετική καταγωγή, θρησκεία και πολιτικές πεποιθήσεις, σεξουαλικός προσανατολισμός, κ.λπ.**) και δημιουργία ίσων ευκαιριών. (Ράϊκος 2014)

Υποστήριξη της «κοινωνικής ένταξης» και προώθηση των οργανισμών κοινωνικής οικονομίας, όπως:

- ίση πρόσβαση σε ευκαιρίες σύναψης συμβάσεων για εταιρείες που ανήκουν ή απασχολούν άτομα από εθνικές / μειονοτικές ομάδες - συνεταιρισμοί, κοινωνικές επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, για παράδειγμα:
- προώθηση της απασχόλησης για άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων ευκαιριών στην ανοιχτή αγορά εργασίας.

Πέραν όσων αναφέρθηκαν πιο πάνω αξίζει να γίνει αναφορά στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες αναγνωρίζει την προσβασιμότητα ως μία από τις γενικές αρχές που εμπεριέχονται στο Άρθρο 3 (η «Σύμβαση»). Επιπλέον, το Άρθρο 9 της Σύμβασης παραθέτει τις υποχρεώσεις των Κρατών Μερών να εξασφαλίσουν πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στην ενημέρωση και επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών και συστημάτων πληροφοριών και επικοινωνιών, και σε άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες, που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό, σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Επιπλέον, η Σύμβαση ζητά μέτρα για την εφαρμογή του «οικουμενικού σχεδιασμού». Στην Ευρώπη, αυτή η έννοια συχνά είναι γνωστή ως «σχεδιασμός για όλους».

Η Σύμβαση έχει υπογραφεί από σημαντικό αριθμό μελών των Ηνωμένων Εθνών (περιλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και όλων των Κρατών Μελών) και είναι σε στάδιο επικύρωσης από τους υπογράφοντες. Τον Αύγουστο του 2008, η Επιτροπή υπέβαλε δύο προτάσεις προκειμένου οι αποφάσεις του Συμβουλίου να επικυρώσουν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο

της. Στις 26 Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο ενέκρινε μια Απόφαση σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.

3.4 Δέσμευση της πολιτικής ηγεσίας για τις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις

Η Πολιτική ηγεσία είναι ένα από τα κλειδιά επιτυχίας για κάθε στρατηγική επιλογή σχετική με τις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις. Αυτό συνεπάγεται τον προσδιορισμό της διοικητικής δομής, του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων που είναι απαραίτητοι για τη διεξαγωγή κοινωνικά υπεύθυνων δημοσίων συμβάσεων. Οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις χρειάζονται ηγεσία από την κορυφή της οργάνωσης και απαιτούν πολιτική δέσμευση και ηγεσία στο πλαίσιο των διοικητικών δομών.

Κατ' αρχήν, πρέπει να είναι αρκετά εύκολο για όλες τις δημόσιες αρχές να λάβουν την πολιτική απόφαση να προβούν σε κοινωνικές αγορές. Ακόμη και αν θέλουν να υποστηρίξουν τοπικά συμφέροντα μπορούν να απαιτήσουν οι προτεινόμενες προτάσεις των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων να τηρούν και να πληρούν αυτούς τους όρους. Πράγματι, θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να το πράξουν, καθώς θα ωφελήσουν όχι μόνο την κοινωνία αλλά επίσης την αναθέτουσα αρχή βελτιώνοντας τη δημόσια εικόνα της. Σε τελική ανάλυση θα βελτιώσουν και την δική τους εικόνα αφού θα προβληθεί η επιλογή τους αυτή σαν πολιτικά ορθή και αποδεκτή. Στην πράξη, μια κοινωνική πολιτική αγορών δεν απαιτεί κανονικά διαρθρωτικές αλλαγές εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής.

Το πρόβλημα έγκειται στην πολύπλοκη νομοθεσία που υπάρχει στην Ελλάδα και πολλές φορές αφήνει ή δημιουργεί παραθυράκια (κατά την νομική καθομιλουμένη) τα οποία δημιουργούν προβλήματα και διακόπτουν την διαδικασία ολοκλήρωσης μιας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου έγιναν γνωστές μέσω του Τύπου για ενστάσεις και χρόνιες δικαστικές διαμάχες από προμηθευτές για καίρια και στρατηγικά έργα τα οποία είτε καθυστέρησαν δραματικά, είτε δεν ολοκληρώθηκαν, είτε υπήρχε μεγάλη οικονομική επιβάρυνση στο έργο. Αν υπολογιστούν οι θέσεις εργασίας που χάθηκαν ή τα κόστη

για την μη εκτέλεση του έργου, θα καταλάβουμε τις τεράστιες υπερβάσεις στο τελικό κόστος ενός ολοκληρωμένου έργου.

Κεφάλαιο 4. Ενιαία αρχή δημοσίων συμβάσεων

4.1 Ενιαία ανεξάρτητη αρχή δημοσίων συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)

Η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) ιδρύθηκε με τον Ν.4013/2011 και διέπεται από το νόμο αυτό και τα ΠΔ 122/2012, 123/2012 και 43/2013. Έχει σκοπό την ανάπτυξη και προαγωγή της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, τη διασφάλιση της διαφάνειας, αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προς το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του από τα δημόσια όργανα και τις αναθέτουσες αρχές. Η Αρχή απολαμβάνει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας.

Η Αρχή δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλη ανεξάρτητη ή διοικητική αρχή, υπόκειται στον έλεγχο της Βουλής σύμφωνα με το άρθρο 138Α του Κανονισμού της (Ν.4013/2011 αρ.1) και τα Μέλη της απολαύουν λειτουργικής ανεξαρτησίας (Ν. 4013/2011 αρ.4).

Οι αρμοδιότητές μας καθορίζονται στο άρθρο 2 του Ν.4013/2011. Σύμφωνα με αυτό, η ΕΑΑΔΗΣΥ εποπτεύει και συντονίζει τη δράση των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, προάγει την εθνική στρατηγική

στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, ενώ γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις.

Συγκεκριμένα, η ΕΑΑΔΗΣΥ :

α) Εποπτεύει και συντονίζει τη δράση των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μπορεί να συμμετέχει σε συλλογικά κυβερνητικά όργανα με αρμοδιότητα επί των δημοσίων συμβάσεων.

β) Προάγει την εθνική στρατηγική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής.

δ) Η Αρχή εκδίδει και αναρτά στην ιστοσελίδα της κανονισμούς για ειδικότερα τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα σχετικά με ζητήματα δημοσίων συμβάσεων που αφορούν ιδίως στην ερμηνεία της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, λαμβανομένης υπόψη της εθνικής νομολογίας και της νομολογίας των δικαστηρίων της ΕΕ, παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες προς τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις αναθέτουσες αρχές με το ανωτέρω περιεχόμενο και εισηγείται στους αρμόδιους Υπουργούς την έκδοση σχετικών εγκυκλίων.

ε) Η Αρχή εκδίδει πρότυπα τεύχη δημοπράτησης και σχέδια συμβάσεων μετά από διαβούλευση με τους κατά περίπτωση αρμόδιους δημόσιους φορείς. Διατάξεις νόμων που εξουσιοδοτούν άλλα όργανα για την έκδοση πρότυπων τευχών. Η Αρχή διαμορφώνει επίσης κανόνες για την τυποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς και ελέγχει την εναρμόνιση αυτών με τις γενικές αρχές του εθνικού και ενωσιακού δικαίου.

στ) Η Αρχή παρακολουθεί και αξιολογεί την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των δράσεων των δημοσίων φορέων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων,

συμπεριλαμβανομένων των συναρμόδιων Υπουργείων, των αρμόδιων διοικητικών οργάνων άσκησης ελέγχου και εποπτείας, καθώς και των αναθετουσών αρχών, στο πλαίσιο του ισχύοντος εθνικού και ενωσιακού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

ζ) Ασκεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, αναζητώντας αυτεπαγγέλτως πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και καλεί σε ακρόαση τους εκπροσώπους τους για την παροχή πληροφοριών και στοιχείων.

η) Εποπτεύει και αξιολογεί τα, κατά περίπτωση, αρμόδια ελεγκτικά διοικητικά όργανα στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους σύμφωνα με το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Αρχής.

θ) Μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις για θέματα δημοσίων συμβάσεων, ιδίως δε για την ερμηνεία του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, είτε γραπτά είτε προφορικά με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από αίτημα των αρμόδιων δικαστηρίων σε δίκες που διεξάγονται ενώπιόν τους.

ι) Τηρεί Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της.

ια) Παρέχει συμβουλές στις αναθέτουσες αρχές με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από αιτήματα των τελευταίων, ιδίως κατά το στάδιο εκδίκασης ή εξέτασης προδικαστικών προσφυγών, σχετικά με τη νόμιμη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και την ομοιόμορφη εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

ιβ) Συμμετέχει στα αρμόδια ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ως πρωτεύουσα εθνική αρχή επικοινωνίας σχετικά με την ανταλλαγή απόψεων, πληροφοριών και στοιχείων που αφορούν την εθνική στρατηγική, το νομικό πλαίσιο και τις διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Επίσης, συμμετέχει στην εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς και συναντήσεις στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

ιγ) Συντάσσει και υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής, μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε ημερολογιακού έτους, ετήσια έκθεση η οποία δημοσιεύεται στο διαδίκτυο και περιλαμβάνει αποτίμηση των πεπραγμένων της Αρχής, σύμφωνα με το σκοπό και τις αρμοδιότητές της, τις προτάσεις βελτίωσης του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου και των διαδικασιών προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που έχουν διατυπωθεί προς τους αρμόδιους φορείς και όργανα, καθώς και την πρόοδο της συμμόρφωσης των αρμόδιων φορέων και οργάνων με τις εν λόγω προτάσεις.

Η Αρχή αποτελείται από επτά τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά. Τα μέλη της Αρχής επιλέγονται από τη Βουλή κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 101Α παρ. 2 του Συντάγματος, διορίζονται δε με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής για πενταετή θητεία.

«Στις 24.5.2016 υπέβαλε την παραίτησή του από τη θέση του Προέδρου της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων με επιστολή του προς τον υπουργό Οικονομίας Γ. Σταθάκη, ο Δημήτρης Ράικος».

«Στην επιστολή του ο κ. Ράικος σημειώνει ότι «η Αρχή, έχοντας βάλει ψηλά τον πήχη στις αποδόσεις της, παρήγαγε έργο και προς την κατεύθυνση της καταπολέμησης της διαφθοράς και της διαπλοκής στον χώρο των δημοσίων συμβάσεων» επισημαίνοντας πως εντολή του, αλλά και παρακαταθήκη προς τα στελέχη της Αρχής, τόσο το επιστημονικό όσο και το διοικητικό προσωπικό της, είναι η αποτελεσματική και κυρίως η ανεξάρτητη και αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων τους, μακριά από κομματικές ή άλλες επιρροές και εξαρτήσεις, που δυστυχώς ταλαιπωρούν ακόμη και σήμερα τον λαό και το έθνος μας, και συνιστούν σοβαρή απειλή για την ορθή και απρόσκοπτη εκτέλεση των καθηκόντων κάθε δημόσιου λειτουργού».

4.2 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων - ΚΗΜΔΗΣ αποτελεί πληροφοριακό σύστημα καταχώρισης δεδομένων από τις αναθέτουσες αρχές και δημόσιους φορείς με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στοιχείων που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις στο σύνολο τους, ήτοι δημόσιες προμήθειες, υπηρεσίες και έργα ανεξαρτήτως αξίας. Αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία

Εμπορίου (Γ.Γ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού. Η Αρχή βάσει των αρμοδιοτήτων της, παρακολουθεί και αξιολογεί τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση σ' αυτό, των στοιχείων δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους αρμόδιους δημόσιους φορείς.

Συστάθηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης βάσει του άρθρου 11 του Ν.4013/2011 (ΦΕΚ 204/Α/15.09.2011) και ειδικότερα στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (ΓΓΕ).

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 201 του ν. 4281/2014 (Α' 160), από την 08.08.2015 έχει τεθεί σε ισχύ το άρθρο 139 του ίδιου νόμου, που αφορά στο αναμορφωμένο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.). Από τη θέση σε ισχύ του άρθρου 139, επήλθε διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του ΚΗΜΔΗΣ αναφορικά με τους υπόχρεους φορείς αλλά και τον προϋπολογισμό των προς καταχώριση συμβάσεων. Ειδικότερα, υπόχρεοι φορείς για καταχώριση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. θεωρούνται πλέον οι αναθέτουσες αρχές, οι αναθέτοντες φορείς και οι κεντρικές αρχές προμηθειών, ενώ καταργείται το κατώτατο όριο των 1.000 € χωρίς Φ.Π.Α. Μέχρι την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 139 παρ. 5 κοινής υπουργικής απόφασης, δεν τίθεται σε ισχύ η παρ. 3 του άρθρου 139, ενώ ισχύει και εφαρμόζεται η με αριθμό Π1/2380/2012 (ΦΕΚ 3400/Β/2012) κοινή υπουργική απόφαση.

Με την υπ' αριθμ. Π1/2380 (ΦΕΚ 3400/Β/20.12.2012) Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) "Ρύθμιση των ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.", ορίστηκαν μεταξύ άλλων:

το URL της διαδικτυακής πύλης (www.eprocurement.gov.gr) μέσω της οποίας παρέχεται πρόσβαση στο ΚΗΜΔΗΣ,

ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Συντονιστικής Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΣΟΔΕ), καθώς και των επιμέρους υποομάδων υποστήριξης του ΚΗΜΔΗΣ.

οι ημερομηνίες έναρξης της υποχρεωτικής καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ για κάθε κατηγορία δημόσιου φορέα ως εξής:

- για τα Υπουργεία από 04.02.2013,

- για τους φορείς του άρθρου 1B του Ν.2362/1995 πλην ΟΤΑ από 02.04.2013 και
- για τους ΟΤΑ από 02.05.2013

Με την υπ' αριθμ. Π1/271/01.02.2013 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης ορίστηκε η σύνθεση της Συντονιστικής Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΣΟΔΕ) για το συντονισμό και την υποστήριξη του ΚΗΜΔΗΣ.

Πρόσθετα στο Ν.4155/2013 (ΦΕΚ 120/Α/29.05.2013) "Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις", ορίζεται ότι «μέρος του ηλεκτρονικού αρχείου ΕΣΗΔΗΣ είναι το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ) του Ν.4013/2011»

Επίσης, στην υπ' αριθμ. Π1/2390 ΥΑ "Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)", ορίζεται ότι «2. Το ΕΣΗΔΗΣ αναλύεται σε ένα σύνολο διακριτών λειτουργιών και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις ακόλουθες: [...] Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 11 του Ν. 4013/2011, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του Ν. 4038/2012. [...]»

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την υποχρέωση καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ περιλαμβάνονται στην Κατευθυντήρια Οδηγία 7 της ΕΑΑΔΗΣΥ.

4.3 Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)

Το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα που αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Γ.Γ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού και μέσω αυτού θα πραγματοποιείται ηλεκτρονικά όλη η διαγωνιστική διαδικασία και η παρακολούθηση μίας δημόσιας σύμβασης με προϋπολογισμό 60.000 ευρώ και άνω άνευ ΦΠΑ. Ειδικότερα το σύστημα διαθέτει ήδη λειτουργίες που αφορούν την κατάρτιση και δημοσίευση της διακήρυξης ενός διαγωνισμού, την υποβολή των προσφορών από τους υποψήφιους αναδόχους, την αξιολόγηση και την κατακύρωση της σύμβασης.

Παράλληλα θα διατίθενται επιπλέον λειτουργίες όπως η εκτέλεση και παρακολούθηση της σχετικής σύμβασης, η ηλεκτρονική παραγγελία, η ηλεκτρονική τιμολόγηση και η ηλεκτρονική πληρωμή. Επιπρόσθετα το σύστημα αυτό προσφέρει τη δυνατότητα στους φορείς του Δημοσίου να εφαρμόσουν νέες τεχνικές στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, όπως είναι ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, τα δυναμικά συστήματα αγορών, ο ανταγωνιστικός διάλογος και η συμφωνία – πλαίσιο. Στην αντίστοιχη διαδικτυακή πύλη (portal) **www.promitheus.gov.gr** παρέχονται όλες οι σχετικές πληροφορίες και αναρτώνται οι νόμοι, οι εγκύκλιοι, οι οδηγίες και οι λοιπές ανακοινώσεις.

Παράλληλα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα πέραν της ηλεκτρονικής διεξαγωγής διαγωνιστικών διαδικασιών, εκτελούνται επιχειρησιακές διαδικασίες που συνδέονται με τις δημόσιες συμβάσεις και συγκεκριμένα: (α) η σύνταξη και η έγκριση του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών (ΕΠΠ), (β) η σύνταξη και η έγκριση του Προγράμματος Προμηθειών, Υπηρεσιών και Φαρμάκων Υγείας (Π.Π.Υ.Φ.Υ.) και (γ) η ηλεκτρονική εγκριτική ροή σχετικών εγγράφων/διαδικασιών.

Το ΕΣΗΔΗΣ συστάθηκε με το Ν. 4155/2013 (ΦΕΚ 120/Α/2013), με τον οποίο τέθηκε το πλαίσιο αλλά και το αρχικό χρονοδιάγραμμα λειτουργίας του. Οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ καθορίστηκαν με τη με αριθμό Π1/2390/2013 (ΦΕΚ 2677/Β/2013) υπουργική απόφαση, η οποία παραμένει σε ισχύ.

Κεφάλαιο 5. Παράδειγμα μιας διακήρυξης Δημόσιου διαγωνισμού για Δημόσια σύμβαση

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Μια διακήρυξη περιλαμβάνει:

1. **Το θέμα** : όπου περιγράφεται ο μοναδικός αριθμός διακήρυξης, η ημερομηνία της δημοσίευσης, συνοπτικά αλλά επακριβώς το έργο (προμήθεια αγαθών – υπηρεσίες ή συνολική περιγραφή έργου) που καλούνται να δώσουν προσφορές οι ενδιαφερόμενοι, ο τόπος ή η υπηρεσία που αφορούν την σύμβαση. Αναγράφονται επίσης αναλυτικά οι νόμοι και οι διατάξεις που αφορούν την Δημοσίευση της διακήρυξης Δημόσιας σύμβασης.

Παράδειγμα :

- *ΘΕΜΑ: ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ 123456/30-05-2016 ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ ΜΕ ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ ΤΗ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ (ΟΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ*

➤ *Έχοντας υπόψη:*

- Το Ν. 2286/95 (ΦΕΚ Α' 19) «Προμήθεια του Δημοσίου Τομέα και Ρυθμίσεις συναφών θεμάτων», όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2323/95 (ΦΕΚ Α' 145) «Υπαίθριο Εμπόριο και άλλες Διατάξεις».
- 2. Το Ν. 2362/95 (ΦΕΚ Α' 247) «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των Δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν. 3871/2010 «Δημοσιονομική Διαχείριση και ευθύνη» (ΦΕΚ Α' 141) καθώς και το Π.Δ. 113/2010.
- 3. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98).
- 4. Το Π.Δ. 60/07 (ΦΕΚ Α' 64) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί του συντονισμού των διαδικασιών σύναψης των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005.
- 5. Το Π.Δ. 118/07 (ΦΕΚ Α' 150) «Κανονισμός Προμηθειών του Δημοσίου», όπως αναλογικά εν προκειμένω δύναται να ισχύει και συμπληρωματικά προς το Π.Δ. 60/2007.
- 6. Το Ν. 4013/2011 «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις».
- 7. Το Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45) «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 8. Το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 1256/1982 (ΦΕΚ Α' 65) «Για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου ορίου απολαβών στο δημόσιο τομέα καθώς για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Νομικό Συμβούλιο του κράτους και άλλες διατάξεις»
- 9. Τα άρθρα 139 και 157 του Ν 4281/2014 (ΦΕΚ Α' 160) «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις»

- 10. Το Ν. 3429/2005 (ΦΕΚ Α' 314) περί «Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ)» και συμπληρωματικά του κωδ. Ν 2190/1920 «Περί Ανωνύμων εταιριών».
- 11. Το Ν. 3861/2010 (ΦΕΚ Α' 112) « Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των Κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις».
- 14. Το Ν. 3886/2010 (ΦΕΚ Α' 173) «Δικαστική προστασία κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων - Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 89/665/ΕΟΚ κλπ.», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 15. Την ΥΑ 35130/739/9.8.2010 (ΦΕΚ Β' 1291) «Αύξηση των χρηματικών ποσών του άρθρου 83 παρ. 1 του Ν. 2362/95 για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που αφορούν προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων».

Εκτός της αναγραφής των νόμων, διατάξεων και οδηγιών που αφορούν όλες της Δημόσιες συμβάσεις, μπορούν να περιλαμβάνονται και άλλοι νόμοι και διατάξεις που αφορούν τις Δημόσιες αναθέτουσες αρχές εξειδικευμένα λόγω της φύσεως τους.

2. Προϋπολογισμός του έργου : όπου αναγράφεται το ακριβώς το ποσό της δαπάνης με αναγραφή των καθαρών ποσών του ΦΠΑ και πιθανών άλλων κρατήσεων υπέρ του Δημοσίου καθώς και η διάρκεια της σύμβασης εφόσον πρόκειται για υπηρεσία (σύμβαση 2 ετών). Σε περίπτωση αγαθών αναγράφεται η ανώτερη δαπάνη που μπορεί να κάνει η αναθέτουσα αρχή με βάση τις τιμές της αγοράς και οι ποσότητες που απαιτούνται σε αναλυτικό πίνακα σε παραρτήματα της διακήρυξης.

Παράδειγμα :

- ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ: 1.175.805,20€ για την αρχική διάρκεια της σύμβασης (2 έτη)/ 1.763.707,80€ συμπεριλαμβανομένης μεγίστης διάρκειας παράτασης (+1 έτος), συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. και κρατήσεων (ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: Ανώτατο Όριο για τη μη κήρυξη ως ασύμφορου)

3. **Χρηματοδότηση και κριτήρια κατακύρωσης** : όπου αναγράφεται η χρηματοδότηση του έργου π.χ. Εθνικούς πόρους, Ευρωπαϊκή συγχρηματοδότηση, δαπάνη της αναθέτουσας Δημόσιας αρχής με τους αντίστοιχους νόμους και αποφάσεις. Καθορίζεται επίσης το κριτήριο κατακύρωσης της προσφοράς

Παράδειγμα

- *ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ*
- *ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΤΕΡΗ ΤΙΜΗ*

4. **Τρόπος πληρωμής** : Αναγράφεται ο τρόπος πληρωμής είτε βάση κάποιου νόμου είτε άρθρου που περιλαμβάνεται σε παράρτημα της διακήρυξης.

Παράδειγμα :

- *ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ : ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 12 ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β' ΤΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ*

5. **Τόπος και χρόνος διενέργειας διαγωνισμού** : όπου αναγράφονται ακριβώς ο τόπος διενέργειας του διαγωνισμού, η ημερομηνία και η ώρα του ανοίγματος των προσφορών και οι καταληκτικές ημερομηνίες παραλαβής των προσφορών. Επίσης είναι δυνατόν να αναγράφονται και ημερομηνίες όπου μπορούν οι συμμετέχοντες στον διαγωνισμό να παίρνουν διευκρινήσεις ή να προβάλουν ενστάσεις ως προς την διακήρυξη ή κάποιους όρους ή υποχρεώσεις.

Παράδειγμα :

- *Τόπος διαγωνισμού Αθήνα – Όνομα Δημόσιου φορέα – διεύθυνση - ημερομηνία και ώρα.*
- *Προσφορές που κατατίθενται μετά την παραπάνω ημερομηνία και ώρα είναι εκπρόθεσμες και επιστρέφονται.*

6. Αναγραφή όρων και προϋποθέσεων συμμετεχόντων : Αναγράφονται οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι συμμετέχοντες καθώς ανάλογα με το έργο πολλές φορές απαιτούνται κάποια κριτήρια όπως οικονομικά, μεγέθους επιχείρησης (προσωπικό – μέσα), περιβαλλοντολογικής και κοινωνικής πολιτικής που αποκλείουν πολλούς ενδιαφερόμενους.
7. Παραρτήματα με αναλυτική συγγραφή των γενικών και ειδικών όρων, των οικονομικών απαιτήσεων και των τεχνικών προδιαγραφών που οφείλουν να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες στον διαγωνισμό.

Παράδειγμα :

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ' ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ1'ΥΠΟΔ. ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ2' ...ΥΠΟΔ. ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΚΑΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε' ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι Δημόσιες συμβάσεις συμβάλλουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό στην οικονομία μιας χώρας. Εκτός όμως από το οικονομικό μέρος, πολλές δημόσιες συμβάσεις αφορούν έργα υποδομής, έργα προς το κοινωνικό σύνολο και έργα για την προστασία του περιβάλλοντος. Η πολυσύνθετη αυτή φύση τους, ο σκοπός τους και τα τεράστια πολλές φορές οικονομικά κόστη που πρέπει να καταβληθούν, είτε από την ίδια την χώρα, είτε από κεφάλαια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επέβαλλαν την ανάγκη για ένα θεσμικό πλαίσιο το οποίο από τον Αύγουστο του 2016 εναρμονίζεται με το Ενωσιακό δίκαιο.

Η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού στην διαδικασία ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων έχει σαν στόχο την προστασία και των ιδιωτικών όσο και των δημοσίων συμφερόντων. Η ελεύθερη και ισότιμη πρόσβαση όλων των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, στην διαδικασία των δημοσίων διαγωνισμών, προστατεύει και τις ίδιες τις επιχειρήσεις ενώ ταυτόχρονα προστατεύει και το δημόσιο συμφέρον, καθώς τα δημόσια νομικά πρόσωπα δεσμεύονται να επιλέγουν τους αντισυμβαλλόμενους στην ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης με βάση το κριτήριο της πιο συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς αλλά και της βέλτιστης σχέσης του οικονομικού τιμήματος προς την απόδοση του έργου που αφορά την εν λόγω σύμβαση.

Με τις διαδικασίες αυτές, αποφεύγεται η διασπάθιση των δημοσίων πόρων που διατίθενται σε ένα έργο και εξασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η διαφάνεια των επιλογών της αναθέτουσας αρχής. Η ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και με βάση την κοινοτική νομοθεσία, γινόταν με βάση την καλύτερη οικονομική προσφορά, δηλαδή της χαμηλότερης τιμής. Αυτό δημιουργούσε πολλές φορές προβλήματα, καθώς δεν υπολογιζόταν το οικονομικό κόστος της συνολικής ζωής του έργου. Εκτός αυτού πολλές φορές υπήρξε αντιδικία στην δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να λάβουν υπόψη τους σε μια προσφορά και άλλα κριτήρια που δεν σχετίζονταν με το αντικείμενο της σύμβασης. Τα κριτήρια αυτά ήταν κοινωνικό-πολιτικά και τα τελευταία χρόνια λόγω της τεράστιας καταστροφής και μόλυνσης του οικοσυστήματος τα περιβαλλοντικά κριτήρια

Για τους λόγους αυτούς σε νομοθετικό επίπεδο, έχει γίνει αποδεκτή η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να συνυπολογίζουν εκτός της πλέον συμφέρουσας

οικονομικής προσφοράς και κριτήρια ανάθεσης που συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος. Ειδικά τα κριτήρια για το περιβάλλον αναγορεύθηκαν από τα βασικότερα, καθώς και η κοινή γνώμη, αλλά και τα ανησυχητικά μηνύματα, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, επέβαλλαν την αλλαγή της νομοθεσίας και στην πρόσφατη μεταρρύθμιση της κοινοτικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

Λόγω της οικονομικής κρίσης, επιβλήθηκαν επίσης και κοινωνικά κριτήρια, κάτι που ήταν απαίτηση και από τους πολίτες, με σκοπό την υποβοήθηση των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξίου Ν., Αναστασόπουλος Δ. & Μιχαηλόπουλος Γ. (2009). *Συμβάσεις Ιδιωτικού και Δημοσίου Δικαίου. Υποδείγματα Συμβάσεων: Έργου - Παροχής υπηρεσιών - Εργασίας. Ερμηνευτικά σχόλια - Νομικά έγγραφα/δικόγραφα - Νομολογία*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Βαρδακαστάνης Κ. (2016). *Περιβάλλον: Δημόσιες συμβάσεις : Διαγράμματα, σχόλια, νομολογία, υποδείγματα*. Αθήνα : Νομική Βιβλιοθήκη.

Βερβενιώτης Π. & Βερβενιώτη Μ. (2009). *Ο προσδιορισμός της προθεσμίας υποβολής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής κατά το κοινοτικό δίκαιο και η προστασία των υποψηφίων*. Δησκε 2/2009.

Γέροντας Α. (2009). *Δίκαιο δημοσίων έργων. Η διοικητική σύμβαση - Ανάθεση - Εκτέλεση - Δικαστική προστασία*. (κατά το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο). Αθήνα: Σάκκουλα.

Γιανακόπουλος Κ. (τ.1/2003). *Η προστασία του περιβάλλοντος ως κριτήριο ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων*. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΙΚΑΙΟ

Καραδημητρίου Κ. (2008). *Η ηλεκτρονική υπογραφή ως μέσο ασφάλειας των συναλλαγών στο ηλεκτρονικό εμπόριο*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Κίτσος Ι. (2014). *Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα και Συμβάσεις Παραχώρησης. Συνεργασίες δημοσίων και ιδιωτικών φορέων για την ανάπτυξη δημοσίων υποδομών με ιδιωτικές επενδύσεις κεφαλαίων. Σύμφωνα με το διεθνές, το ευρωπαϊκό ενωσιακό και το ελληνικό δίκαιο*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Κουτούπα – Ρεγκάκου Ε. (1995) *Δημόσιες συμβάσεις & Κοινοτικό Δίκαιο*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Πανάγος Θ. (2009). *Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης των δημοσίων συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Παππά Β. (2015). *Άνθρωπος και περιβάλλον*. Ιδιωτική έκδοση.

Παπαστάμου Α. (2014). *Η πράσινη διπλωματία : Διεθνείς σχέσεις και προστασία του περιβάλλοντος*. Αθήνα : Πατάκη.

Ράϊκος Δ. (2014). *Δημόσιες Συμβάσεις - Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Διαδικτυακές πηγές

<http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=6864> Άρθρο 43 – Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης (ενσωμάτωση άρθρων 83 παρ. 6 και 84 παρ. 2 οδηγίας 2014/24/ΕΕ) . (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

http://www.treasury.gov.cy/treasury/publicpro/ppro.nsf/dmllegislation_gr/dmllegislation_gr?OpenDocument (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

<http://simap.europa.eu> Σύστημα Πληροφοριών για τις Ευρωπαϊκές Δημόσιες Προμήθειες (SIMAP), (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

www.eaadhsy.gr Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

<http://www.hsppa.gr/index.php/m-foreis/m-khmdhs> Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων – ΚΗΜΔΗΣ (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?law_id=846b15c9-fb07-4fec-8d62-a64900ed110a - Τροποποίηση του ν. 4099 / 2012 / Α'250 (ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014 / 91 / ΕΕ / L 257) και άλλες διατάξεις. (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

<https://relief-project.eu/> (τελευταία πρόσβαση 26.7.2016)

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=327> PROGRESS programme (2007-2013) – πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη (2007-2013). (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

http://ec.europa.eu/services_general_interest/faq_en.htm. Το Έγγραφο Εργασίας των υπηρεσιών σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις στις κοινωνικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος περιέχει χρήσιμες οδηγίες για την εφαρμογή των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις στις κοινωνικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος. (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Εγκύκλιος Α.Π. Π1/678/26-03-2013 Λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΣ).» Αθήνα: ΥΠΑΑΥΜΔ/ ΓΓΕ, 2013

Ανάθεση και Εκτέλεση Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Προμήθειας Αγαθών και Υπηρεσιών – Βιβλίο Ι - <http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=6339> (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Δυναμικά συστήματα αγορών (άρθρο 34 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - <http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=6216> (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/ (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

Σύστημα Πληροφοριών για τις Ευρωπαϊκές Δημόσιες Προμήθειες (SIMAP), <http://simap.europa.eu> (τελευταία πρόσβαση 3/8/2016)

www.promitheus.gov.gr Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων - Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. (τελευταία πρόσβαση 3/10/2016)